

# 1. Registrovaná kriminalita

Tato úvodní kapitola čerpá data z policejních statistik a sleduje registrovanou kriminalitu v letech 2013 až 2023. Neklade si za cíl hlubší analýzu prezentovaných údajů, ale snaží se podat základní náhled na stav a trendy trestné činnosti v České republice.

Prostřednictvím statistických údajů o kriminalitě získáváme informace pouze o registrované kriminalitě (zjevné), tj. té, která vyšla najevo a byla proto evidována v oficiálních statistikách. Jde ovšem jen o určitou část kriminality skutečné (tj. veškeré kriminality, která je páchaná). Značná část kriminality totiž nevyjde najevo vůbec, jde o tzv. latentní (skrytou) kriminalitu. Latentní kriminalitu můžeme definovat také jako rozdíl mezi kriminalitou skutečnou a kriminalitou registrovanou. Součet registrované a latentní kriminality pak tvoří skutečnou kriminalitu.

## 1.1. Celková kriminalita

Celková kriminalita je tvořena kriminalitou obecnou, pod kterou spadá **kriminalita násilná, mravnostní, majetková a ostatní obecná**, a dále jinou kriminalitou, kam je řazena **hospodářská kriminalita, vojenské trestné činy a zbývající kriminalita**.

Základní statistickou jednotkou, která se v této publikaci používá, je tzv. **skutek**, kterým se rozumí jednání osoby nezletilé, mladistvé nebo dospělé, které vykazuje znaky trestného činu, provinění nebo činu jinak trestného podle právních předpisů. Každý **trestný čin** tak nevyhnutelně musí být skutkem, ovšem ne každý skutek musí být trestným činem a jedním skutkem může být spácháno více trestných činů. Pro zjednodušení jsou však v této publikaci tyto pojmy volně používány jako synonyma.

Míra kriminality od roku 1994 téměř nepřetržitě klesala. Jednou z výjimek byl rok 2013, kdy po několikaletém poklesu registrované kriminality došlo k jejímu poměrně prudkému nárůstu. Ten byl jak policií, tak i dalšími orgány činnými v trestním řízení, vyhodnocen mimo jiné jako důsledek rozsáhlé amnestie, kterou v lednu roku 2013 vyhlásil tehdejší prezident Václav Klaus. Kvůli amnestii se mimo zdi věznic dostalo významné množství potenciálních pachatelů trestné činnosti. Část amnestovaných skutečně začala záhy po omilostnění znovu páchat trestnou činnost. Jen do konce roku 2013 spáchali amnestovaní více než 5 tisíc z objasněných trestných činů.<sup>1</sup>

Z dlouhodobého hlediska byl zlomový také rok 2014, kdy míra objasněné trestné činnosti poprvé překročila hranici čtyřiceti procent, konkrétně 43,7 %. Vrcholu ve sledovaném období objasněnost dosáhla v roce 2018 (48,2 %). K přerušení trendu zvyšující se objasněnosti došlo akorát v letech 2019 a 2022, kdy objasněnost meziročně mírně klesla.

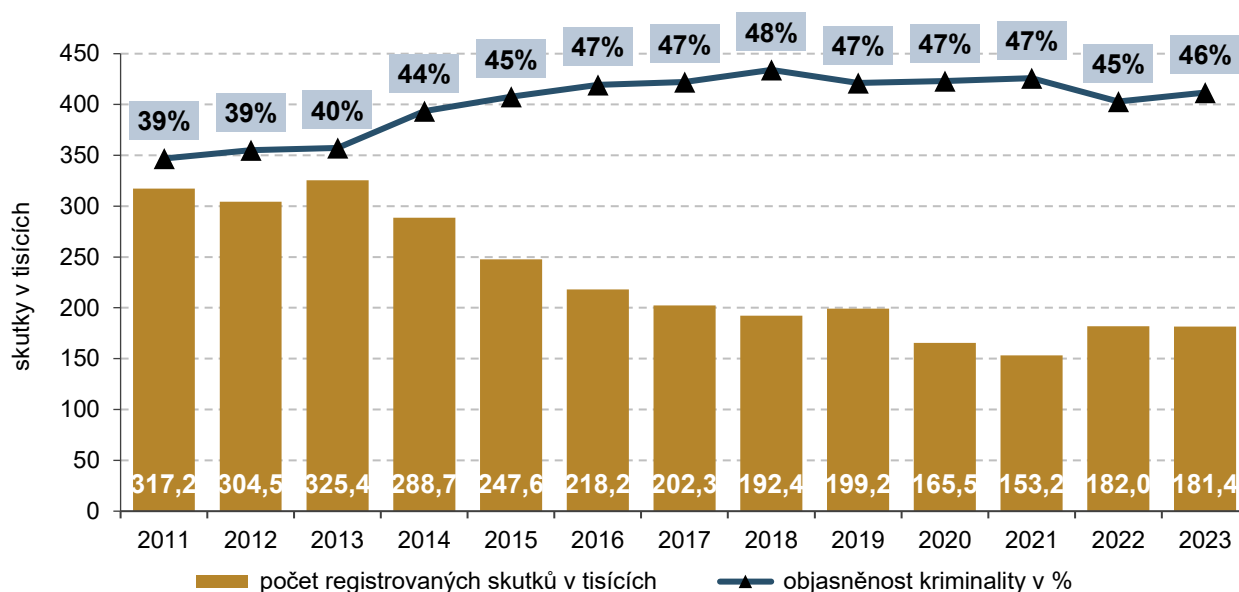
Od výše zmíněného roku 2013 počty registrovaných skutků opět setrvale klesaly až na nejnižší hodnotu (153 tis. skutků) v roce 2021. Při porovnávání dat z časových řad je však nutné brát v potaz výrazná specifika období let 2020 a 2021. Tyto roky byly poznamenány událostmi, které měly značný vliv na míru kriminality a vedly k jejímu radikálnímu snížení. V první řadě šlo o pandemii covidu-19 a s ní související opatření v rámci lockdownu, např. omezení pohybu obyvatel jak vnitrostátně, tak mezistátně. Některé pachatele také mohlo od páchání trestné činnosti odradit zpřísnění trestů v době vyhlášení nouzového stavu. Od 1. 10. 2020 taktéž nabyla účinnosti novela trestního zákoníku č. 333/2020 Sb., která zavedla zvýšení hranice škody při kvalifikaci trestného činu krádeže na dvojnásobek (z původních 5 000 Kč na 10 000 Kč). To vedlo k poklesu majetkové trestné činnosti až o jednu čtvrtinu, neboť řada krádeží přestala být kvalifikována jako trestný čin, ale jako pouze přestupek. Vzhledem k tomu, že tento typ kriminality tvoří zhruba polovinu veškeré trestné činnosti, promítlo se to velmi výrazně i na celkovém objemu kriminality.

<sup>1</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci: <http://www.ok.cz/iksp/docs/417.pdf>

Naopak pro meziroční nárůst registrované kriminality v roce 2022 měla mimo jiné velký význam ruská agrese proti Ukrajině. Tato událost se negativně promítla do různých oblastí vnitřní bezpečnosti včetně kriminality. Prohloubila se polarizace společnosti a vzrostla aktivita dezinformační scény. Stav registrované kriminality byl podle státního zastupitelství ovlivněn rovněž nárůstem počtu cizinců v důsledku uprchlické vlny vyvolané válečným konfliktem na Ukrajině a významně stoupajícím počtem případů tranzitní nelegální migrace přes naše území. Vliv na růst kriminality mělo také úplné rozvolnění výše zmíněných protiepidemických opatření, ale i snížení životní úrovně obyvatel v důsledku pandemie.<sup>2</sup>

V roce 2023 se kriminalita udržela na téměř stejné úrovni jako v předchozím roce, došlo pouze k velmi mírnému poklesu o 574 skutků (- 0,3 %) na 181 417 skutků. Situaci ohledně kriminality i nadále negativně ovlivňovala vypjatá mezinárodní situace, zejména pokračující válka na Ukrajině a nově konflikt mezi Izraelem a Palestinou. Domácí situaci pak bezprecedentním způsobem ovlivnil útok na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, po kterém navíc následovala vlna nenávistných komentářů schvalujících tento útok, z nichž některé naplňovaly znaky trestného činu.<sup>3</sup>

**Graf 1: Registrovaná celková kriminalita v ČR, 2013–2023**



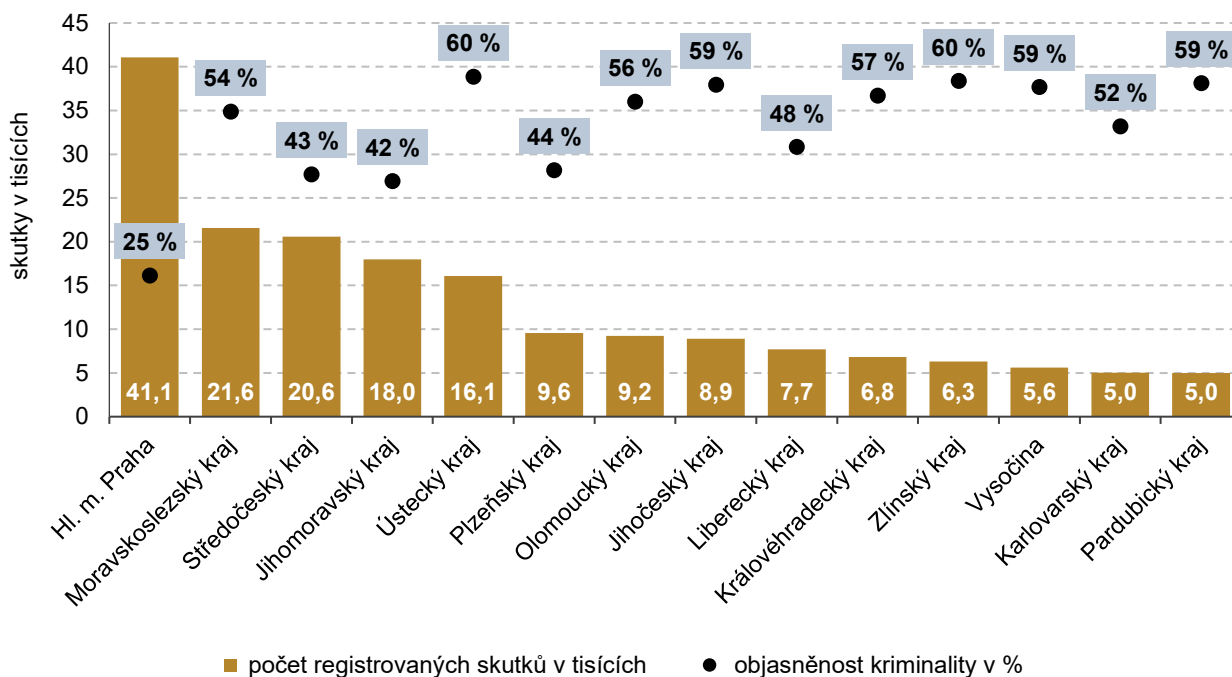
Zdroj: Policejní prezidium ČR

Pokles kriminality byl v roce 2023 zaznamenán v šesti krajích České republiky (Plzeňský, Ústecký, Liberecký, Pardubický, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj). V nejvyšší míře evidovala policie trestnou činnost policie v hlavním městě Praze (41 070 skutků) a v Moravskoslezském kraji (21 564 skutků), v nejmenší naopak v Pardubickém kraji (4 985 skutků). K největšímu meziročnímu nárůstu registrované kriminality v absolutním vyjádření (+ 819 skutků) došlo ve Středočeském kraji, v procentuálním vyjádření pak na Vysočině (+ 7 %). Naopak největší pokles registrované kriminality byl, zaznamenanám v Libereckém kraji, a to jak nominálně (- 694 skutků), tak i procentuálně (- 8 %). Mimořádně „stabilní“ byl meziročně Jihočeský kraj, kde ve srovnání s předchozím rokem registrovali o jediný trestný čin více.

<sup>2</sup> Státní zastupitelství ČR: [https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpr%C3%A1va-o-%C4%8Dinnosti-2022\\_stru%C4%8Dn%C3%A9-shrnut%C3%AD.pdf](https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpr%C3%A1va-o-%C4%8Dinnosti-2022_stru%C4%8Dn%C3%A9-shrnut%C3%AD.pdf)

<sup>3</sup> Státní zastupitelství ČR: <https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2023/>



**Graf 2: Registrovaná celková kriminalita v ČR podle krajů, 2023**

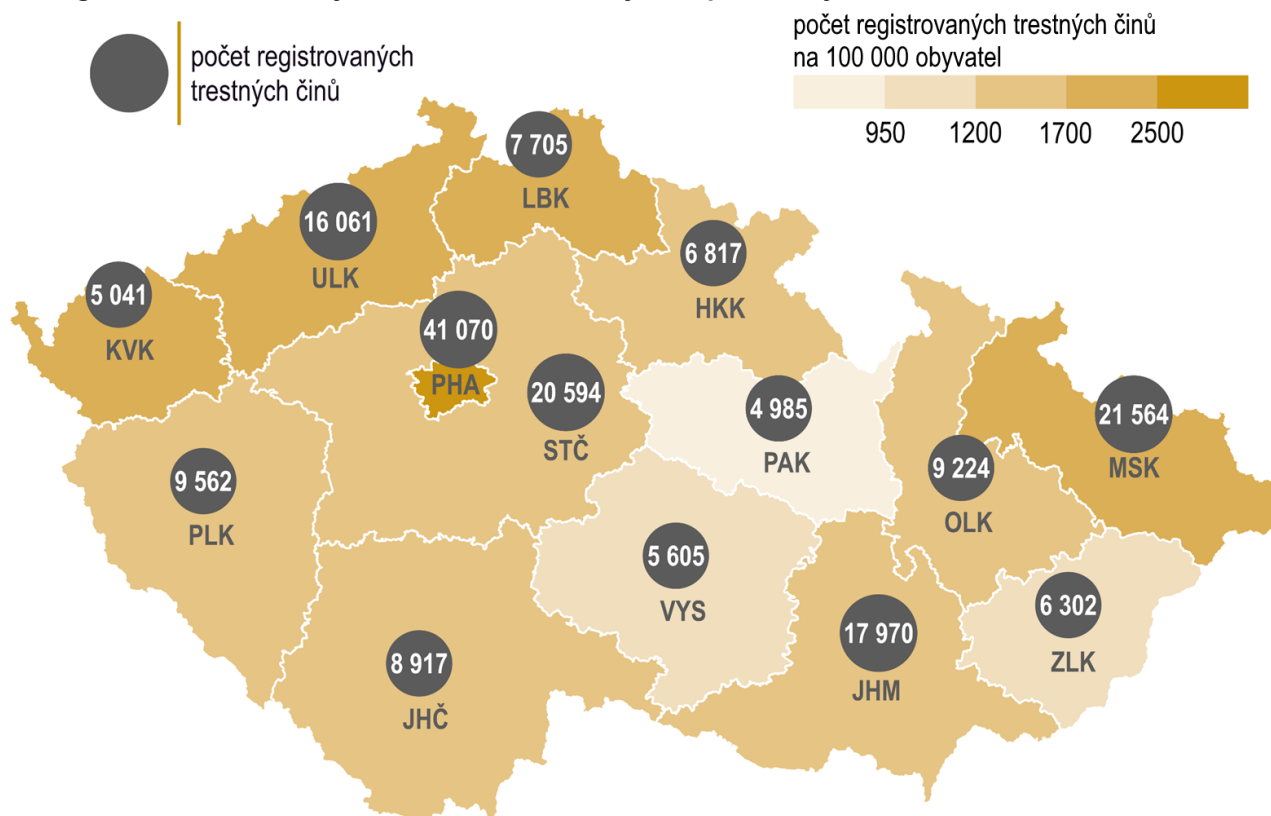
Zdroj: Policejní prezidium ČR

Praha se vždy nacházela na nejvyšší příčce v případě počtu registrovaných trestných činů. V případě hlavního města je však nutno brát v úvahu unikátní charakteristiky metropole, které ze své podstaty vyšší míře kriminality nahrávají (např. vysoký počet obyvatel, vyšší anonymita, mnoho turistů). Praha se dlouhodobě na celkovém objemu kriminality v Česku podílí přibližně z jedné čtvrtiny (23 % v roce 2023). Na dalších místech jsou též stabilně Moravskoslezský (12 %) a Středočeský kraj (11 %). Nejméně registrovaných skutků bývá dlouhodobě v nejmenších krajích, v Karlovarském kraji, Pardubickém kraji a na Vysočině. Každý z těchto krajů se v roce 2023 na celkovém objemu kriminality podílel 3 %.

Při zpracování dat o rozsahu kriminality je nutné si uvědomit, že tato čísla neodrážejí demografické vlivy, proto by při jejich interpretaci mohlo dojít ke značnému zkreslení skutečného stavu. Např. při srovnání počtu trestných činů v jednotlivých krajích bez ohledu na počet jejich obyvatel by mohl být učiněn závěr, že ten z nich, ve kterém je policií registrován nejvyšší počet trestných činů, je nejvíce zatížen kriminalitou, přestože má vzhledem k ostatním krajům mnohem vyšší počet obyvatelstva. Více vypovídajícím ukazatelem je tzv. **index kriminality**, který se vypočítá jako (počet trestných činů / počet obyvatel vymezeného území) x 100 000.<sup>4</sup> Někdy se také používá výraz zatíženost (nebo zamoření) kriminalitou. Použití indexu kriminality je také časté v mezinárodním srovnání, především je skrze něj sledován výskyt vybraných trestných činů, někdy označovaných přímo jako „indexové delikty“<sup>5</sup> (vraždy, loupeže, závažná ublížení na zdraví, krádeže), které jsou považovány za „nejvýznamnější“.

<sup>4</sup> tzv. čistý index počítá pouze s obyvateli, kteří jsou trestně odpovědní (starší 15 let)

<sup>5</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci: <http://www.ok.cz/iksp/docs/385.pdf>

**Kartogram 1: Počet trestných činů na 100 000 obyvatel podle krajů ČR, 2023**

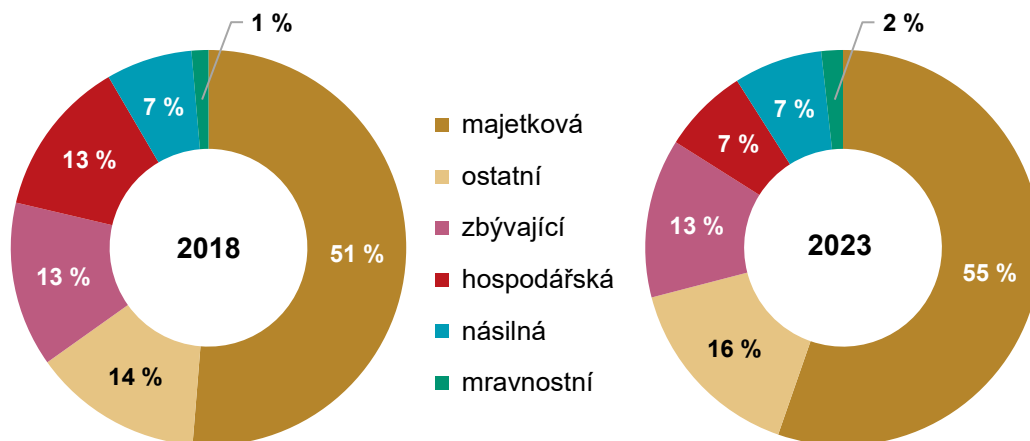
Zdroj: Policejní prezidium ČR

I podle indexu kriminality je tradičně nejvíce kriminalitou zatížena Praha (2 988 trestných činů – dále též t. č. – na 100 tis. obyvatel), ale například Karlovarský kraj, který v absolutních hodnotách měl trestných činů nejméně hned po Pardubickém kraji, najdeme na 5. místě (1 709 t. č. na 100 tis. obyvatel). Přes 1 700 t. č. na 100 tis. obyvatel vykazovaly v roce 2023 ještě Ústecký, Liberecký a Moravskoslezský kraj. Nejnižší hodnoty pak index dosahoval v Pardubickém kraji (940 t. č. na 100 tis. obyvatel).

Praha také drží prvenství v nejnižší míře objasněnosti trestné činnosti (pouze 25 % za rok 2023). Nejvyšší objasněnost vykázaly v roce 2023 Ústecký kraj a Zlínský kraj (po 60 %). Zlínský kraj vykázal nejvyšší míru objasněnosti již šestým rokem po sobě, předtím, od počátku sledovaného období v roce 2013, držel tuto pozici vždy Karlovarský kraj. Praha na tom byla dlouhodobě vždy nejhůře. Od roku 2015 se na druhém nejhorším místě (ale s výrazným odstupem) umísťuje kraj Jihomoravský (průměrná objasněnost od roku 2015 cca 41 %).

**Struktura kriminality**, i přes některá specifika spojená s událostmi v roce 2023, zůstala v zásadě shodná jako v předchozích letech. Dlouhodobě dominuje majetková trestná činnost, v roce 2023 tvořily činy proti majetku 55 % veškeré registrované kriminality. Následovala tzv. ostatní obecná kriminalita s 15 %. Do ostatní obecné kriminality jsou podle členění Policie ČR řazeny především trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí, drogové trestné činy nebo výtržnictví. Na třetím místě s 13 % byla tzv. zbývající kriminalita, která zahrnuje např. zanedbání povinné výživy, ohrožování pod vlivem návykové látky nebo dopravní nehody silniční. Násilná, stejně jako hospodářská kriminalita, představovala 7 % veškeré trestné činnosti. Nejmenší podíl (2 %) zaujímala mravnostní kriminalita.

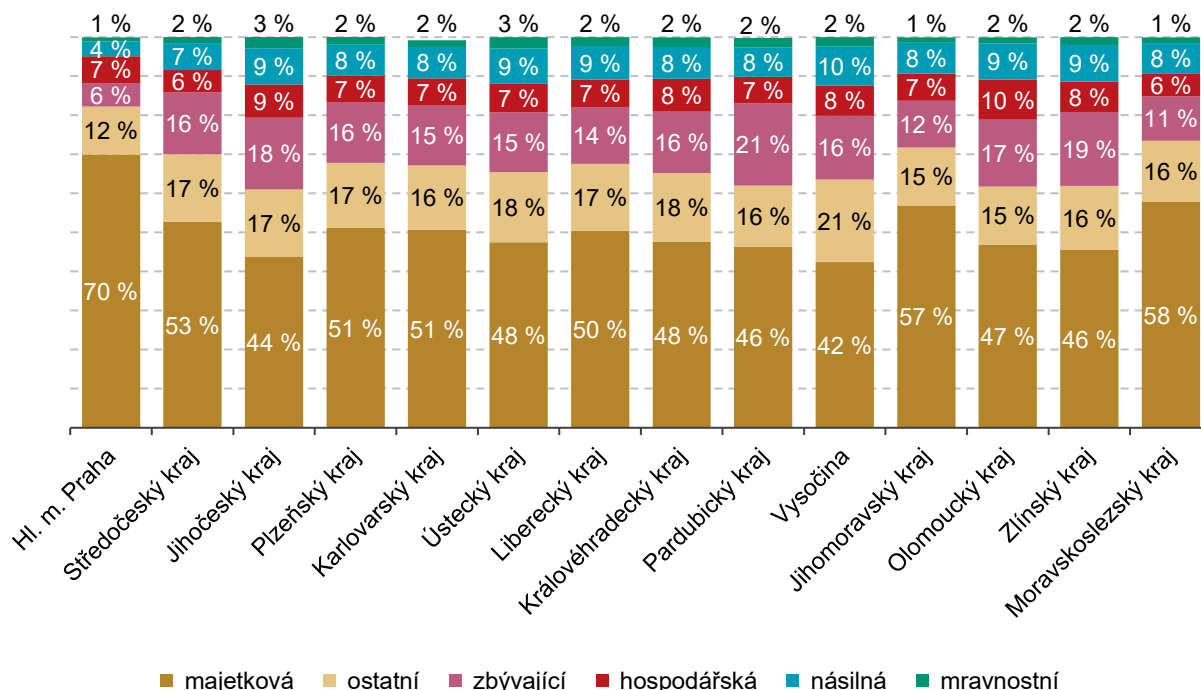
**Graf 3: Struktura registrované kriminality v ČR, 2018 a 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Zajímavé je srovnání struktury kriminality mezi jednotlivými kraji. Z grafu č. 4 můžeme vidět, že zatímco mravnostní, násilná a hospodářská kriminalita zaujímá ve všech krajích zhruba stejný podíl na celkové kriminalitě, v případě majetkové a zbývající jsou v jednotlivých krajích i poměrně výrazné rozdíly. Zatímco např. v Praze tvoří majetková kriminalita 70 % z celkového objemu kriminality, na Vysočině to je pouze 42 %. Naopak v Praze pouze 12 % z celku připadá na vrub ostatní obecné kriminalitě, na Vysočině to je o 9 procentních bodů více. Tyto rozdíly jsou dány především specifickými rozdíly mezi jednotlivými kraji, jako je např. zalidněnost a výskyt velkých měst. Pro ilustraci, v Praze tvoří téměř 70 % majetkové kriminality krádeže, typický trestný čin anonymních velkých měst, naopak na Vysočině tvoří krádeže jen něco málo přes 50 % z majetkové kriminality.

**Graf 4: Struktura registrované kriminality v krajích ČR, 2023**



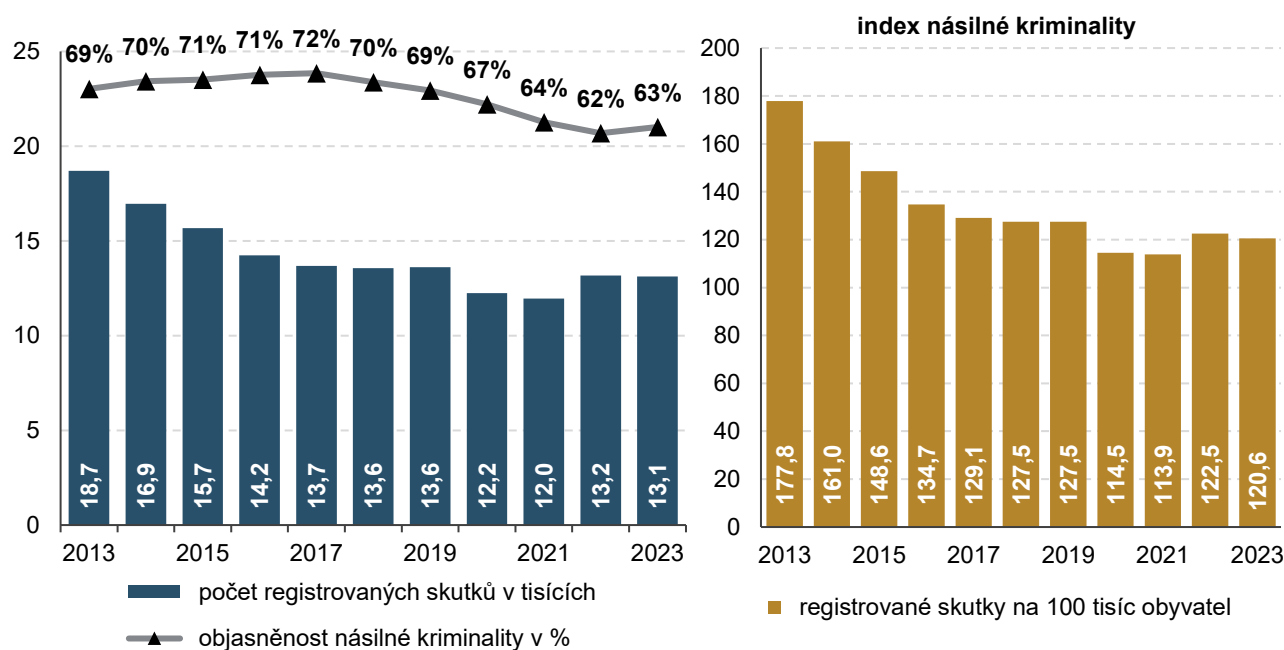
Zdroj: Policejní prezidium ČR

## 1.2. Násilná kriminalita

Násilná kriminalita zahrnuje činy, kdy pachatel útočí na fyzickou nebo psychickou integritu člověka, ve smyslu úmyslného užití fyzického násilí, resp. pohružky násilím, vůči jiné osobě. Nejčastějšími trestnými činy v této oblasti úmyslné ublížení na zdraví, porušování domovní svobody, nebezpečné vyhrožování či loupeže. Zvláštní pozornost je pak odbornou i laickou veřejností věnována vraždě, jakožto nejzávažnějšímu ze všech trestných činů.

**Násilná kriminalita** v Česku meziročně klesla o půl procenta na 13 115 skutků. Co se týče množství případů, jedná se o návrat k hodnotám z let předcházejících období mezi roky 2020 a 2021, které však byly výrazně ovlivněny pandemií covid-19. Na celkové kriminalitě se násilné činy dlouhodobě podílí cca 7 %. Násilnými trestnými činy s nejvyšším meziročním nárůstem byly úmyslné ublížení na zdraví (+92 skutků, +2,2 %), vydírání (+87 skutků, +7 %) a týrání osoby žijící ve společném obydlí (+33 skutků, +7,7 %).

**Graf 5: Násilná kriminalita v ČR, 2013–2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nárůst násilné kriminality byl zaznamenán na území 6 krajů, nejvyšší pak v Kraji Vysočina (+48; +9,4 %), Plzeňském kraji (+60; +8,6 %) a v Jihomoravském kraji (+110; +8,5 %). Největší pokles násilné kriminality byl zaznamenán v Praze (-216; -12,1 %), Jihočeském kraji (-60; -6,8 %) a v Královéhradeckém kraji (-25; -4,4 %).

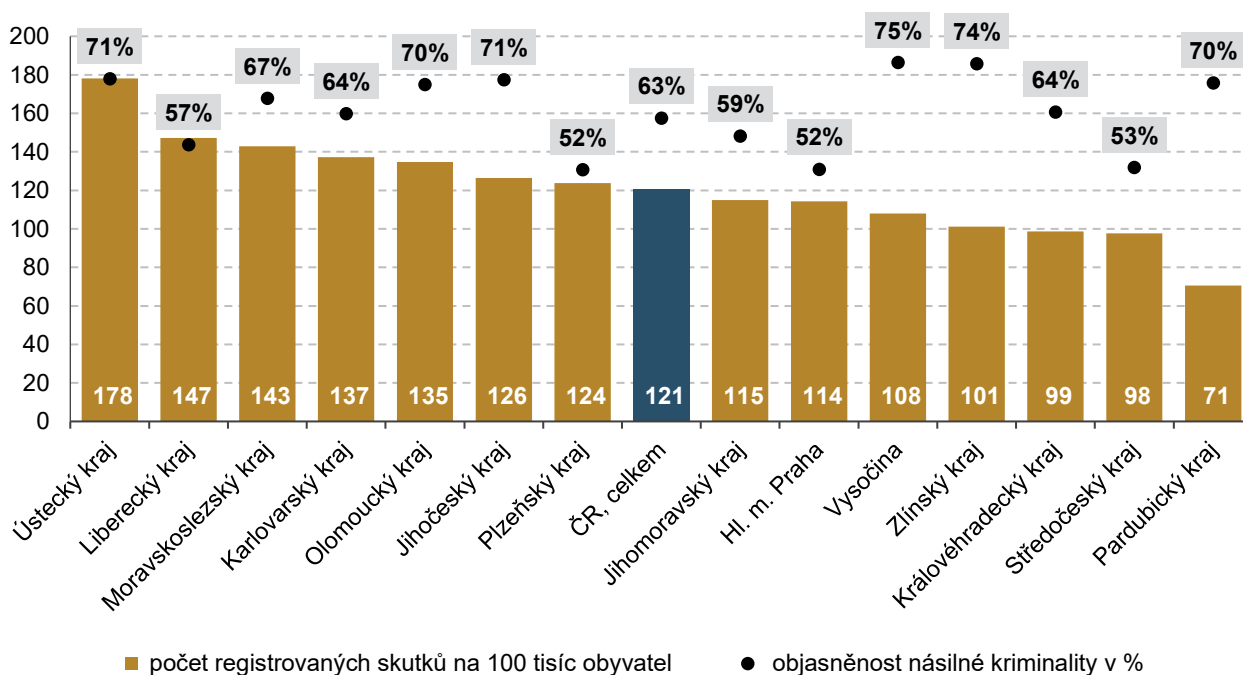
Od roku 2019 připadá nejvíce evidovaných skutků v oblasti násilné kriminality na počet obyvatel na Ústecký kraj. V roce 2023 zde dosáhl index násilné kriminality 178,2 trestných činů na 100 tis. obyvatel kraje. Nejnižší index násilné kriminality je od roku 2013 pravidelně zaznamenán v Pardubickém kraji – v roce 2023 zde bylo v této oblasti evidováno 70,5 trestných činů na 100 tis. obyvatel.

Po roce 2022, kdy bylo výjimečně nejvíce násilných skutků v absolutních číslech zaznamenáno v Praze, se prvenství vrátilo do Moravskoslezského kraje. V roce 2023 zde bylo Policií ČR evidováno 1 700 skutků, Praha s 1 571 skončila na druhém místě. Přes hranici 1 400 skutků se dostaly ještě Ústecký, Středočeský a Jihomoravský kraj. Na těchto pět krajů připadlo v roce 2023 téměř 60 % z celkového počtu evidovaných skutků v této oblasti. I absolutně bylo nejméně trestných činů v oblasti násilné kriminality evidováno ve výše zmíněném kraji Pardubickém, a to 374.



**Míra objasněnosti** násilné kriminality se za posledních 10 let pohybovala průměrně okolo 68 %, v posledních pěti letech postupně klesala až na 62 % v roce 2022. V roce 2023 došlo k mírnému navýšení na 63 %. Nejvyšší míra objasněnosti byla na Vysočině. V roce 2023 zde dosáhla objasněnost násilných trestných činů 75 %. Nejmenší objasněnost bývala dlouhodobě v Praze, v roce 2023 ji však v tomto ukazateli těsně předstihl Plzeňský kraj. V těchto dvou krajích se v roce 2023 podařilo objasnit jen cca polovinu registrované násilné trestné činnosti.

**Graf 6: Index násilné kriminality v krajích ČR, 2023**

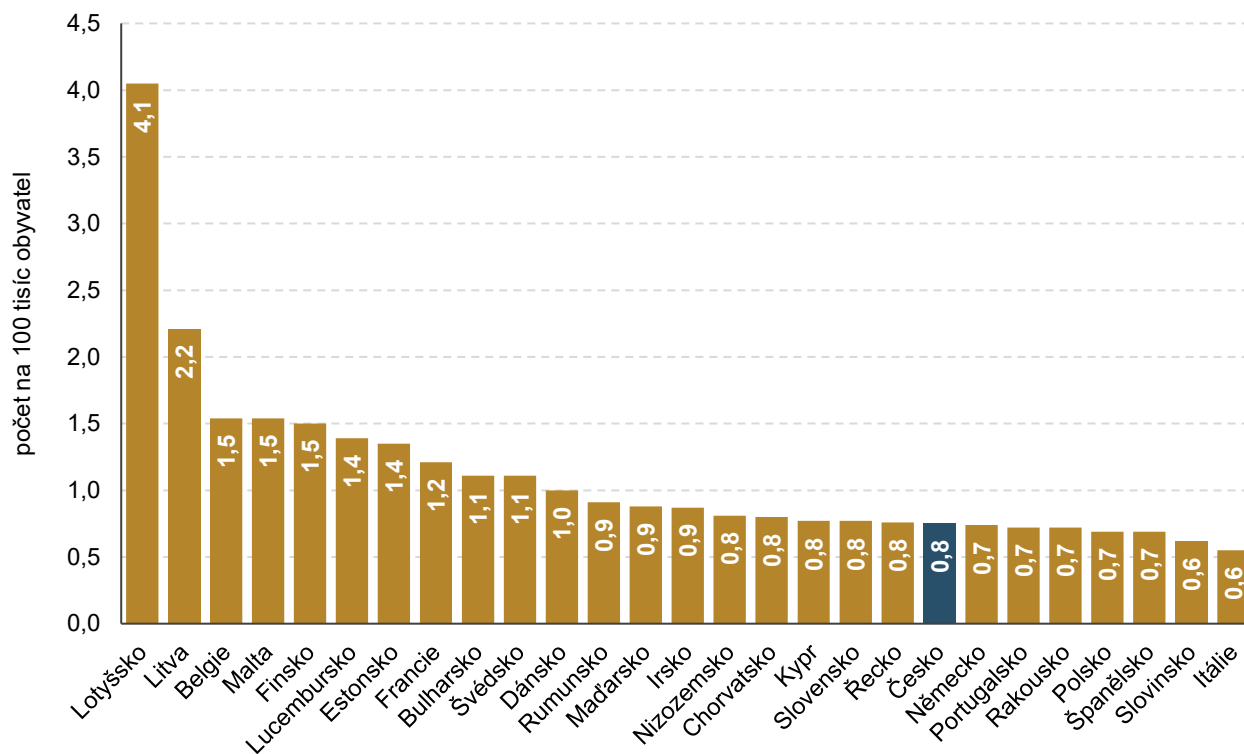


Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nejčastějším násilným činem bývá **úmyslné ublížení na zdraví**. Počet případů ublížení na zdraví stoupá již druhým rokem v řadě, což je v rozporu s klesajícím trendem předchozích let. Meziročně se však zvýšila míra objasněnosti tohoto skutku z 62,4 % na 65 %. Vzrostl také počet případů trestného činu **vydírání**. To dle policie souvisí především se zvýšenou trestnou činností páchanou v kyberprostoru, jde např. o vydírání skrze podvodem získané intimní materiály oběti. U **loupeží** v roce 2023 pokračoval vzestupný trend z předchozího roku dalším zaznamenaným nárůstem, v předchozích letech jsme přitom mohli sledovat setrvale klesající tendenci.

V roce 2023 bylo spácháno 159 vražd (+9; +6%). Důležité je zmínit, že počet případů nerovná se vždy počtu zavražděných osob, protože v rámci jednoho skutku může být objektem napadení více osob (více v kapitole 2). Proto lze říci, že i přes tragickou střelbu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kdy došlo k zavraždění 14 osob, což je do počtu obětí nejtragičtější událost masové střelby v dějinách samostatné ČR, není statisticky navýšení počtu vražd tak výrazné.

**Vražda** je považována za nejzávažnější trestný čin a počet vražd na 100 tisíc obyvatel bývá brán jako jeden z hlavních ukazatelů míry kriminality v jednotlivých zemích. Poslední dostupné mezinárodní srovnání je za rok 2022 a jsou do něj zahrnuty pouze vraždy dokonané, zatímco v tabulce 2.8 pouze za Česko jsou zahrnuty i vraždy ve stadiu pokusu. V roce 2022 tedy připadalo v Česku na 100 tisíc obyvatel 0,8 vražd, což řadí Česko na osmé místo s nejnižším počtem vražd na 100 tisíc obyvatel v rámci zemí EU. Nejvíce vražd na 100 tisíc obyvatel připadá v Lotyšsku (4,1), nejméně naopak v Itálii (0,6).

**Graf 7: Počet vražd na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**

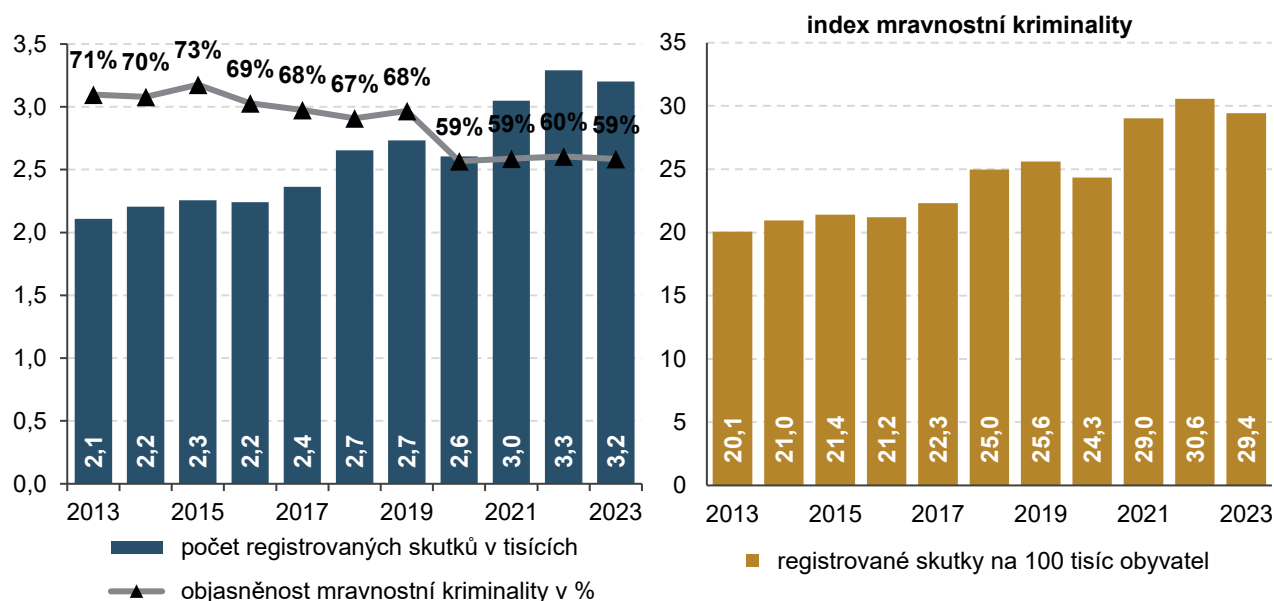
Zdroj: Eurostat

### 1.3. Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita je řazena do obecné kriminality. Tyto trestné činy zasahují důstojnost oběti v sexuální oblasti. Do této skupiny patří zejména trestné činy ohrožující svobodu rozhodování v oblasti pohlavního života (znásilnění a sexuální nátlak), ohrožující zdravý mravní a tělesný vývoj dětí (např. pohlavní zneužití, svádění dítěte k pohlavnímu styku a zneužití dítěte k výrobě pornografie) nebo ohrožující některé mravní zásady (např. výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, kuplířství). Mravnostní kriminalita sice představuje pouze kolem 2 % všech zjištěných trestných činů a míra objasněnosti mravnostních trestných činů je poměrně vysoká, ale zároveň patří k trestným činům s vůbec nejvyšší mírou latence – je nejméně často ohlašována.

Počty evidovaných skutků **mravnostní kriminality** z dlouhodobého hlediska výrazně rostou. V roce 2021 bylo poprvé evidováno více jak 3 tisíce mravnostních činů. V roce 2023 došlo k mírnému meziročnímu poklesu o 2,7 % na 3 201 skutků, nicméně od roku 2013 počet nahlášených případů vzrostl o 51,8 %. Zřejmě zde hraje roli i začínající postupná ztráta obav obětí tuto trestnou činnost oznamovat (a podstupovat sekundární viktimizaci, viz str. 29), především díky stoupající osvětě hnutí na ochranu obětí či medializaci případů známých osobností. Mravnostními trestnými činy s nejvyšším meziročním nárůstem byly znásilnění (+37), pohlavní zneužití ostatní (+12), svádění k pohlavnímu styku (+11), komerční forma pohlavního zneužití (+7), kuplířství (+6).



**Graf 8: Mravnostní kriminalita v ČR, 2013–2023**

Zdroj: Policejní prezidium ČR

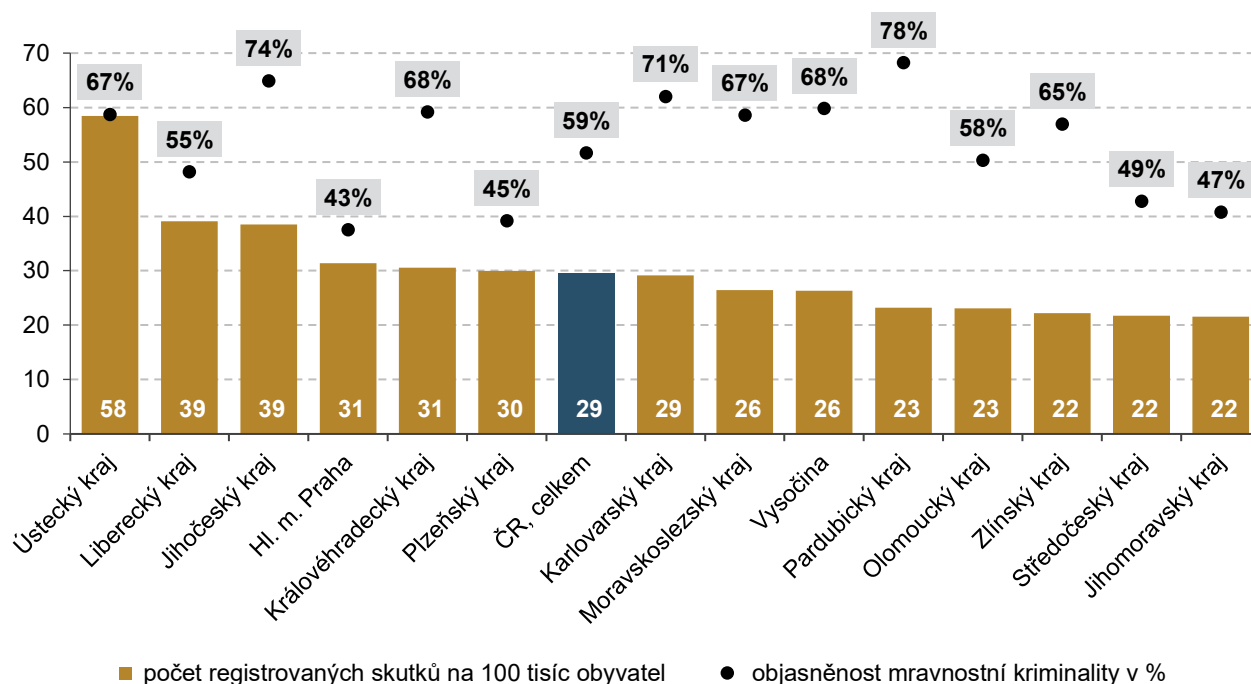
Nejčastěji samostatně evidovaným mravnostním skutkem bylo v roce 2023 **znásilnění** (917 skutků). Jak již bylo zmíněno dříve, na nárůstu počtu hlášených případů se může (krom reálně častějšího výskytu) podílet větší ochota obětí tuto činnost nahlašovat. Od roku 2025 bude zajímavé sledovat vliv schválené novely trestního zákoníku, která zavádí širší definici znásilnění. Novela upravuje také pohled na sexuální praktiky s dětmi do dvanácti let věku. Soudy by je měly vždy pokládat za znásilnění nebo sexuální útok, nikoliv za mírněji trestné pohlavní zneužití.

Právě **pohlavní zneužití ostatní** bylo se 696 skutky v roce 2023 třetím nejčastějším mravnostním skutkem. Druhým nejčastějším skutkem byla **dětská pornografie**, kdy policie registrovala v České republice celkem 716 případů. V porovnání s rokem 2022, kdy jich bylo 780, je to méně, avšak oproti roku 2021, kdy bylo případů 627, jde o nárůst. V tomto případě je na vzestupu zneužívání nástrojů umělé inteligence, kdy dochází ke zneužití zdánlivě neškodných fotografií dětí. Pokud však někdo za pomoci AI vytvoří dětskou pornografii, tak jde již o trestný čin.

**Objasňenost** mravnostní kriminality se po roce 2019 výrazně snížila, a to z 68 % na 59 % v roce 2023. Nejvyšší byla v roce 2012 (74 %), jde však zároveň o rok s nejnižším počtem evidovaných skutků v této oblasti. Nejvyšší úspěšnost při řešení mravnostní kriminality měli policisté v Pardubickém kraji (78 %), nejnižší naopak v Praze (43 %).

U mravnostní kriminality bylo zaznamenáno nejvíce registrovaných skutků Ústeckém kraji. V roce 2023 zde bylo evidováno 475 skutků. Ústecký kraj je mravnostní kriminalitou nejvíce zatížen i ve vztahu k počtu obyvatel, a to již pátý rok v řadě. V roce 2023 zde na 100 tisíc obyvatel připadlo 58,4 evidovaných mravnostních trestných činů. Druhý nejvyšší index mravnostní kriminality byl ve stejném roce v Libereckém kraji (39,1 t. č. na 100 tis. obyv.), nejnižší naopak v Jihomoravském a Středočeském kraji (21,6, respektive 21,7t. č. na 100 tis. obyv.).

Nárůst mravnostní kriminality byl zaznamenán v 7 krajích ČR, nejvyšší pak v Jihočeském kraji (+46; +22,3 %), Ústeckém kraji (+62; +15 %) a v Plzeňském kraji (+23; +14,4 %). Největší pokles mravnostní kriminality byl zaznamenán v Jihomoravském kraji (-115; -30,3 %), Moravskoslezském kraji (-60; -16 %) a v Olomouckém kraji (-26; -15,1 %).

**Graf 9: Index mravnostní kriminality v krajích ČR, 2023**

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V mezinárodním srovnání za rok 2022 se Česko v případě znásilnění nacházelo na 9. místě v rámci EU se 16,3 t. č. na 100 tis. obyvatel. S velkým odstupem od všech ostatních členských zemí bylo na první příčce Švédsko (86,4 t. č. na 100 tis. obyv.), což je o 85 činů na 100 tisíc obyvatel více než v posledním Bulharsku. Je však nutné doplnit, že v mezinárodním srovnání je dle klasifikace ICCS používané Eurostatem definice znásilnění širší (zahrnuje více kódů TSK) a proto je počet případů vyšší, než jak je uveden v tabulce 3.8. V rámci mravnostní kriminality je dostupné mezinárodní srovnání i např. za sexuální napadení. V tomto případě na tom bylo Česko výrazně lépe než v případě znásilnění (22. místo, 0,9 t. č. na 100 tis. obyv.). Na nejhorší příčce se opět umístilo Švédsko (108,2 t. č. na 100 tis. obyv.), nejlépe na tom tentokrát byl Kypr (0 t. č. na 100. tis. obyv.). Nutno brát v potaz, že konkrétně v případě mravnostní kriminality mohou být velké mezinárodní rozdíly jak v míře latence dané např. kulturně podmíněným vnímáním sexuálního násilí, tak v definici daných trestných činů. Například první Švédsko zaznamenalo významné navýšení evidovaných případů znásilnění po roce 2018, kdy zavedlo zákon stanovující jednu z nejširších definic znásilnění.<sup>6</sup>

#### 1.4. Majetková kriminalita

Spočívá zejména v **útku na cizí majetek** nejen **fyzických**, ale i **právnických osob**. Majetkové trestné činy dále dělíme na krádeže vloupáním, krádeže prosté a ostatní majetkovou kriminalitu. Majetková trestná činnost je nejčteněji páchanou trestnou činností.

Majetková trestná činnost meziročně vzrostla pouze o 0,1 % na 100 300 skutků. Ve srovnání s roky 2020 a 2021, kdy byla situace hned z několika důvodů velmi nestandardní, byl však počet registrovaných skutků v roce 2023 významně vyšší.

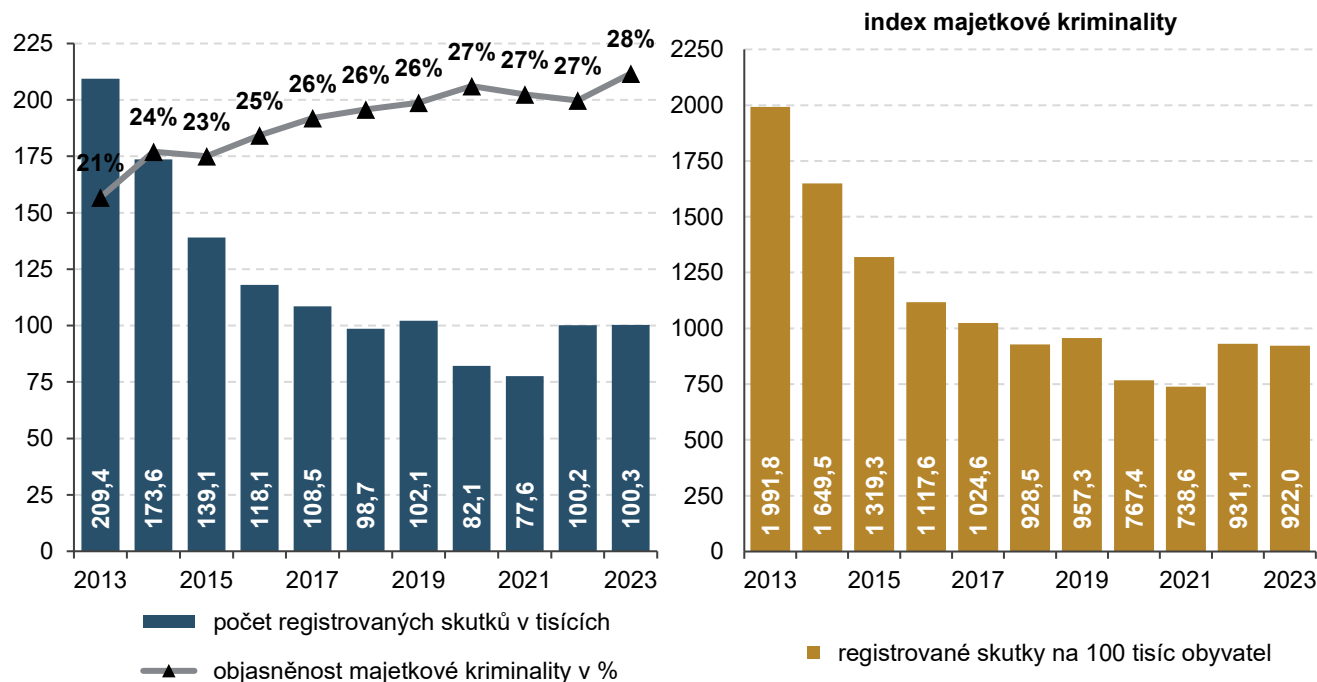
<sup>6</sup> Amnesty International: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR4224262020ENGLISH.pdf>

V letech 2020 a 2021 měla na vývoj majetkové trestné činnosti výrazný vliv výše zmíněná novela trestního zákoníku č. 333/2020 Sb. z 1. 10. 2020, kdy došlo ke zdvojnásobení hranice škody. Díky ní se řada trestných jednání proti majetku místo mezi trestné činy zařadila mezi pouhé přestupky a vypadla tak z těchto statistik. Druhým faktorem byla protipandemická opatření, včetně vyhlášení nouzového stavu, který díky přísnější sazbě činil i z drobných krádeží závažnější provinění, než kdyby se odehrály za normálních okolností. To mohlo některé osoby odradit od páčání takové trestné činnosti. Stejně tak omezený pohyb osob, kdy lidé trávili více času doma a v centrech měst ubyly davy turistů, příliš „nehrála do karet“ např. vloupáním do bytů nebo pouličním kapesním krádežím. Protipandemická opatření však již v roce 2022 neplatila a zhoršená ekonomická situace, která se promítla do snížení životních podmínek obyvatelstva, zvýšení nezaměstnanosti a růstu životních nákladů, je jedním z významných faktorů, které i ve srovnání se stavem kriminality před pandemií onemocnění covid-19 zřejmě přispěly k růstu majetkové trestné činnosti.<sup>7</sup>

**Krádeže prosté**, při kterých dochází k odcizení věci bez překonání překážky, užití lsti nebo násilí, tvořily v roce 2023 více než jednu třetinu veškeré majetkové kriminality a meziročně jejich počet vzrostl o 2 % na 35 075 skutků. Je třeba zmínit, že v roce 2021 byla změněna skladba takticko-statistických klasifikací v oblasti majetkové trestné činnosti, čímž došlo k přesunu vybraných skutků z krádeží prostých do krádeží vloupáním. V roce 2022 proto počet krádeží prostých naopak meziročně poklesl a počet krádeží vloupáním se navýšil

**Krádeže vloupáním** zaujímaly v roce 2023 jen nepatrně nižší podíl na majetkové kriminalitě než krádeže prosté. I přesto např. počet krádeží vloupáním do soukromých obytných prostor výrazně poklesl z 15 958 skutků v roce 2013, na 4 831 v roce 2023.

**Graf 10: Majetková kriminalita v ČR, 2013–2023**



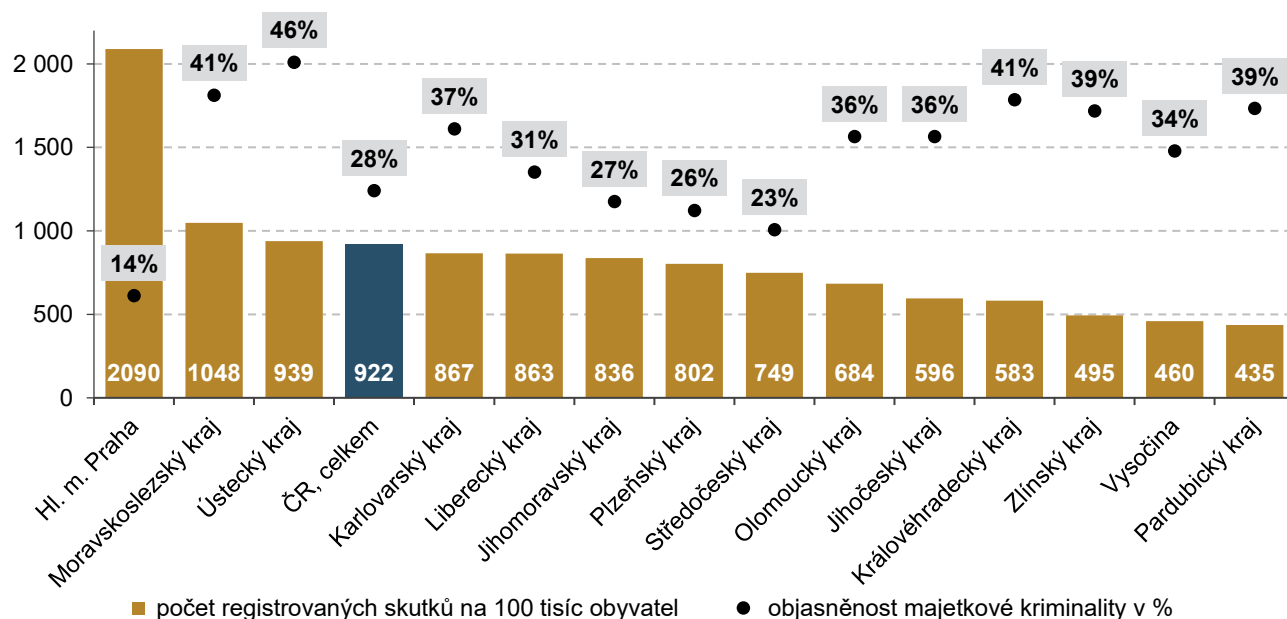
Zdroj: Policejní prezidium ČR

Majetkovými trestnými činy s nejvyšším nárůstem byly krádeže prosté v obchodech (+1 600; +17,6 %), podvod (+976; +8,4 %), neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (+954; +8,1 %), kapesní krádeže prosté (+512; +9,7 %) a poškození cizí věci (+303; +4,8 %).

<sup>7</sup> Ministerstvo vnitra ČR: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2022.aspx>

Velmi dramatický úbytek nahlášených případů můžeme z dlouhodobého hlediska sledovat v případech **krádeží automobilů nebo jejich součástí**, mezi lety 2013 a 2023 o 78 % na 4 917 evidovaných skutků. Za poklesem údajně stojí lepší ochranné systémy samotných vozidel, které odrazují menší, neorganizované zloděje. Co naopak dlouhodobě roste, je objasněnost krádeží automobilů, ze 13 % v roce 2013 na 29 % v roce 2023.

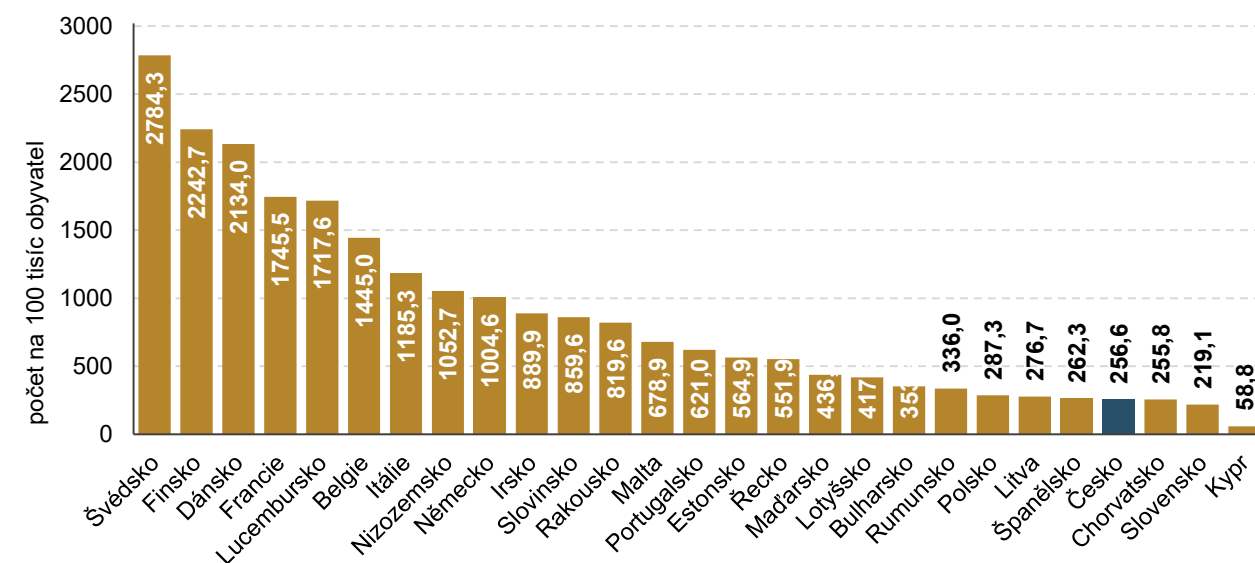
**Graf 11: Index majetkové kriminality v krajích ČR, 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Celkově je míra **objasněnosti** majetkové kriminality dlouhodobě výrazně nejnižší ze všech druhů kriminality. V roce 2023 dosáhla 28 % a meziročně se zvýšila jen nepatrně o 1,6 procentního bodu. Objasnit majetkovou kriminalitu se nejvíce dařilo policistům v Ústeckém kraji (46 % vyřešeno), nejhůře naopak v Praze (14 % vyřešeno). Praha je zároveň majetkovou kriminalitou výrazně nejvíce zatížena (2 090,3 t. č. na 100 tis. obyv.), nejméně naopak Pardubický kraj (435,5 t. č. na 100 tis. obyv.). Rozložení majetkové kriminality v krajích v roce 2023 se zhruba shoduje s rozložením v roce 2022 a je ovlivněno sociálně demografickými specifiky jednotlivých krajů.

**Graf 12: Počet krádeží na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**



Zdroj: Eurostat

Poslední dostupné údaje v mezinárodním srovnání jsou za rok 2022. V tomto roce bylo (již podle nové klasifikace) v Česku registrováno 34 744 krádeží (v přepočtu na 100 tis. obyvatel 256, 6 trestných činů), což Česko řadí až na 22. příčku v rámci EU. Nejvíce krádeží na 100 tisíc obyvatel vykázaly Švédsko (2 784,3) a Finsko (2 242,7) nejméně naopak Kypr (58,8). V případě majetkové kriminality je dostupné srovnání např. i za vloupání do soukromých obytných prostor, kdy 56 případů na 100 tis. obyvatel řadilo Česko na 17. místo. Nejhorší na tom bylo Dánsko (390,4), nejlépe naopak Slovensko (17,2). Opět je však třeba zdůraznit, že v mezinárodním srovnání dle klasifikace ICCS se vymezení daných trestných činů může odlišovat od jejich vymezení v rámci ČR.

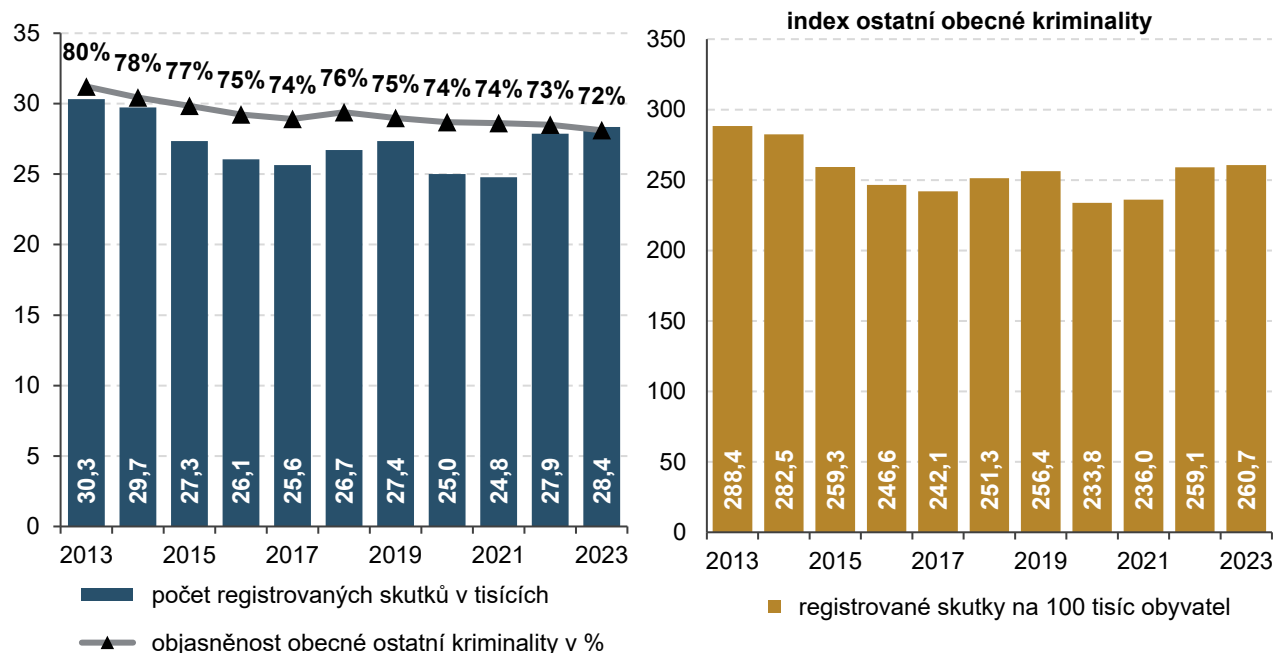
### 1.5. Ostatní obecná kriminalita

**Ostatní obecná kriminalita** je vedle násilné, mravnostní a majetkové kriminality poslední skupinou kriminality obecné. Jde o značně nehomogenní skupinu, trestné činy v ní obsažené jsou pouze souhrnem skutků s různými určujícími znaky, např. výtržnictví, drogová trestná činnost, maření výkonu úředního rozhodnutí nebo ohrožování výchovy dítěte.

Počet případů **ostatní obecné kriminality** se v posledních deseti letech pohyboval v rozmezí 24,8 až 30,3 tisíce skutků. V roce 2023 tvořila ostatní obecná kriminalita s 28 357 registrovanými skutky 16 % veškeré kriminality. Ostatní obecná kriminalita, společně s majetkovou kriminalitou, je jediná, která zaznamenala meziroční (+1,7 %) nárůst.

Trestnými činy s nejvyšším meziročním nárůstem byly praní špinavých peněz (+231; +76%) a praní špinavých peněz z nedbalosti (+90; +101 %) nebo výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem<sup>8</sup> (+28; +90 %).

Graf 13: Ostatní obecná kriminalita v ČR, 2013–2023



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nejčastějším trestným činem v této kategorii bylo **maření výkonu úředního rozhodnutí**<sup>9</sup> (13 393 skutků), v roce 2023 se celkově se jednalo o třetí nejčastěji páchaný trestný čin vůbec, hned po krádežích prostých a krádežích vloupáním. Dalšími v pořadí pak byly **poškození cizí věci – sprejerství** (4 741 skutků)

<sup>8</sup> Jedná se např. o některé v ČR nelegální anabolické steroidy.

<sup>9</sup> Např. řízení přes uložený zákaz řízení motorových vozidel.

a **nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy pro jiného** (3 059 skutků) nebo **výtržnictví** (2 212 skutků).

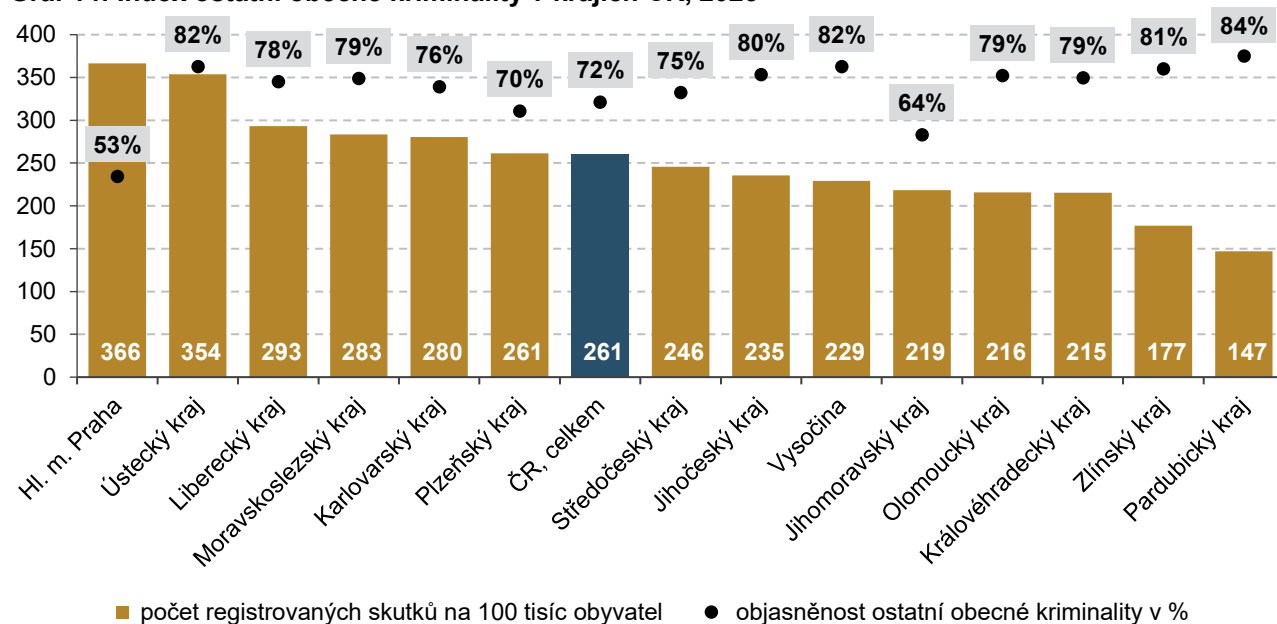
Ostatní obecná kriminalita měla vysokou míru **objasněnosti** (72,3 %). Nevyřešen tedy zůstává přibližně jen každý čtvrtý případ. Objasněnost trestných činů je zde obecně velmi vysoká, např. výše zmíněný nejčastější čin maření výkonu úředního rozhodnutí disponuje objasněností 93,9 %, na druhou stranu hned druhý nejčastější čin – sprejerství, byl vyřešen pouze v 16,4 % případů.

S výjimkou roku 2020 připadá nejvíce trestných činů v oblasti ostatní obecné kriminality na počet obyvatel na hlavní město Prahu. V roce 2023 zde dosáhl index kriminality 366,4 trestných činů na 100 tisíc obyvatel kraje. Nejnižší index ostatní obecné kriminality byl od roku 2013 naopak pravidelně zaznamenán ve Zlínském kraji, ale v roce 2023 byl poprvé na poslední příčce Pardubický kraj, bylo zde evidováno 147,1 trestných činů na 100 tisíc obyvatel.

V absolutních číslech bylo v roce 2023 nejvíce trestných činů ostatní obecné kriminality evidováno policií v Praze, a to 5 035 skutků. Následuje Středočeský kraj a Moravskoslezský kraj s přibližně 3,5 tisíci evidovanými trestnými činy. Pouze 780 trestných činů v oblasti ostatní obecné kriminality bylo evidováno v Pardubickém kraji, čímž se zařadil na poslední místo.

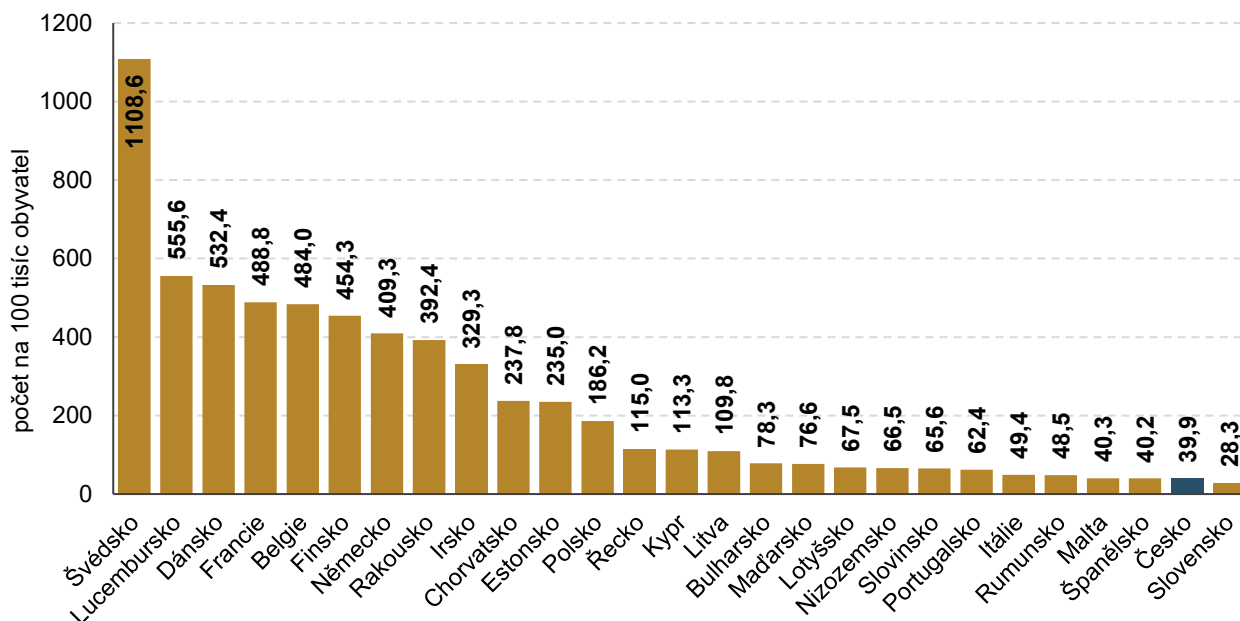
V Pardubickém kraji byl nejnižší počet případů na obyvatele, což možná přispělo k tomu, že zde Policie dlouhodobě vykazuje nejvyšší míru objasněnosti ostatní obecné kriminality, v roce 2023 dosáhla 84,4 %. Naopak nejnižší míra objasněnosti byla již pátým rokem v Praze, kde bylo v předmětném roce vyřešeno pouze 52,8 % případů.

**Graf 14: Index ostatní obecné kriminality v krajích ČR, 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

V mezinárodním srovnání jsou dostupná data za nedovolenou výrobu, držení a šíření drog. S 39,9 případů na 100 tis. obyvatel bylo Česko v roce 2022 na předposledním místě v rámci EU. Méně trestných činů na 100 tis. obyvatel vykázalo pouze sousední Slovensko (28,3). Výrazně nejhorší situace byla ve Švédsku (1108,6 t. č. na 100 tis. obyvatel). Otázkou je, jak se na postavení Česka v žebříčku zemí projeví chystaná novela o seznamech návykových látek, která by mohla zavést novou kategorii drog, tzv. psychomodulační látky, jejichž prodej by byl omezen. Jedná se především o Kratom a semisyntetické kanabinoidy (HHC, THC-P, HHO, a další)

**Graf 15: Nedovolená výroba, držení a šíření drog na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**

Zdroj: Eurostat

## 1.6. Hospodářská kriminalita

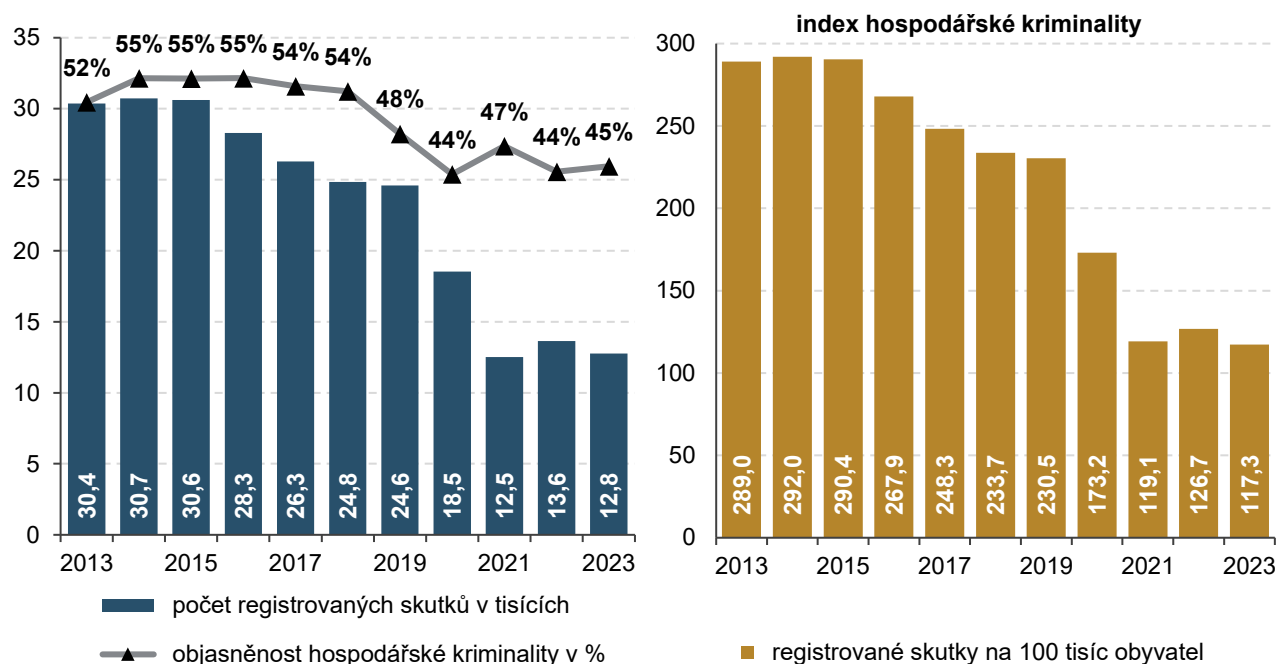
Hospodářská kriminalita má blízkou souvislost s kriminalitou majetkovou, ale na rozdíl od majetkové kriminality, která útočí na majetek jiných osob, hospodářská kriminalita je jednání, které **směřuje proti hospodářskému systému státu a jeho fungování**. Spadají sem trestné činy z oblasti daní a poplatků, účetnictví, padělání peněz, korupce, ale také např. protiprávní jednání v oblasti životního prostředí. Mezi hospodářskou kriminalitu se řadí i kybernetická kriminalita.

U registrované **hospodářské kriminality** byl vykázán meziroční pokles o 6,4 % na 12 765 skutků v roce 2023. V pětiletém horizontu hospodářská kriminalita vykázala největší pokles ze všech druhů kriminality, a to téměř o 50 %. Nápad hospodářské kriminality zdaleka nedosahuje úrovně před pandemií, i u tohoto druhu kriminality se však významně projevují změny v klasifikaci výše škody.

Nejvýraznější meziroční nárůst ve sledovaném období byl u trestných činů padělání a pozměnění veřejné listiny (+397; +75 %), zkrácení daně (+169; +22,6 %), padělání a pozměnění peněz (+164; +22,5 %) či podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění (+131; +33,7%). Naopak největší meziroční pokles byl u trestných činů neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla (- 939; - 33 %), porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi (-345; -54,9%) a neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby.

Pokles počtu případů (po letech výrazného růstu) neoprávněného přístupu a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla dle Policie ČR spočívá v tom, že nově se podvodníci již masivně „nenabourávají“ do počítačů či internetového bankovníctví, ale lstí dosáhnou toho, že poškození sami umožní pachatelé přístup, a to za pomoci vzdáleného přístupu. Chybí zde tedy prvek neoprávněného vniknutí. I přesto šlo v roce 2023 o nejčastější trestný čin z oblasti hospodářské kriminality (1909 skutků). U trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi pokles pro změnu souvisí se schválením novely autorského zákona, která změnila podmínky v neprospěch poskytovatelů filehostingových služeb prostřednictvím tzv. veřejných datových uložišť (např. uložto.cz).

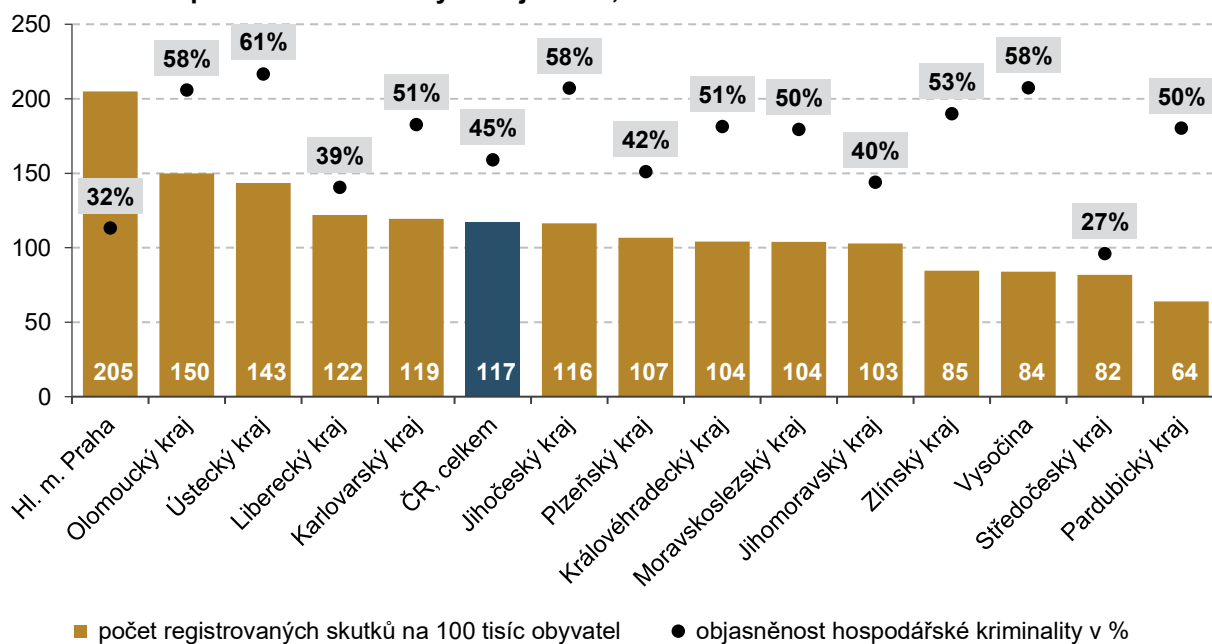
**Graf 16: Hospodářská kriminalita v ČR, 2013–2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nejvíce případů hospodářské kriminality jak nominálně, tak v přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v roce 2023 v hlavním městě Praze. Celkem zdejší případy tvořily přes pětinu z celkového objemu hospodářské kriminality v České republice, což souvisí s počtem právnických osob registrovaných v hlavním městě. Na druhém místě byl s velkým odstupem Olomoucký kraj (149,8 t. č. na 100 tis. obyvatel) následovaný Libereckým krajem (143,5 t. č. na 100 tis. obyvatel). Nejméně byl naopak hospodářskou kriminalitou zatížen Pardubický kraj (63,9 t. č. na 100 tis. obyvatel).

**Graf 17: Index hospodářské kriminality v krajích ČR, 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

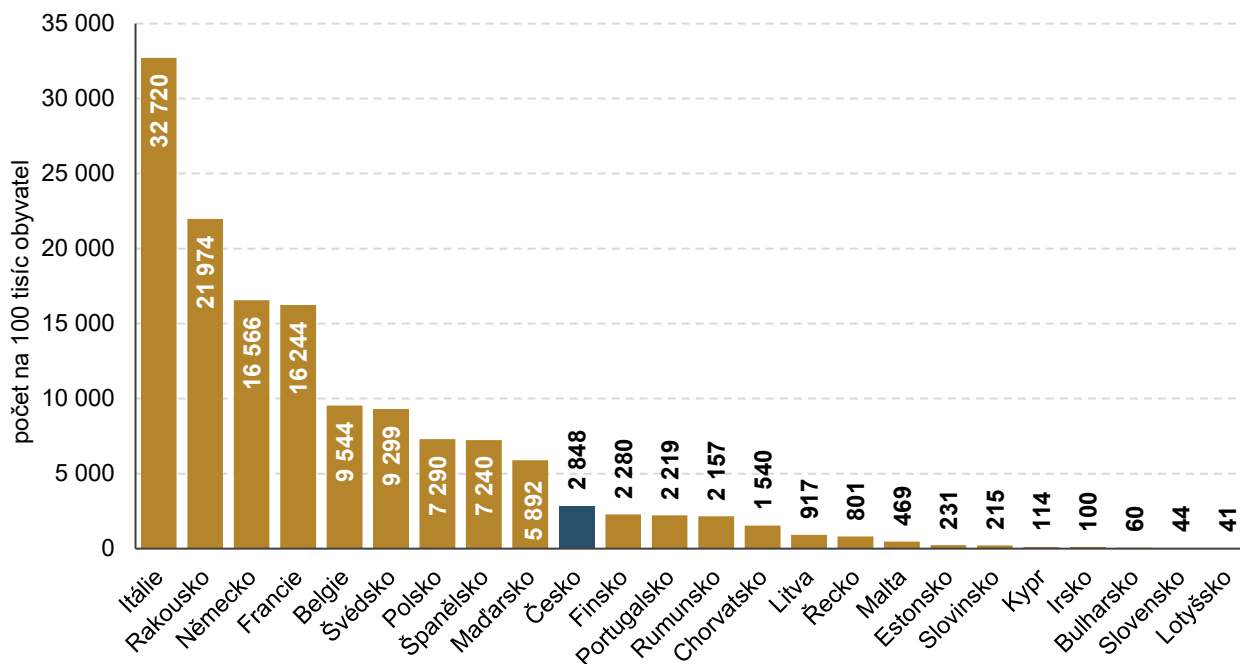




Podíl **objasněných** skutků se oproti předchozímu roku nepatrně zvýšil o 0,7 procentního bodu na 44,5 %. Největší podíl vyřešených případů byl v Libereckém kraji (60,6 %) následovaném Vysočinou (58,1 %) Jihočeským (58 %) a Olomouckým krajem (57,6 %). Naopak ve Středočeském kraji objasněnost dosáhla pouze na 26,9 %.

V Česku je vysoký počet trestných činů neoprávněného přístupu, poškození záznamu v počítačovém systému a opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla, které spadají pod kyberkriminalitu. V rámci EU se Česko řadí na 10. místo v míře kyberkriminality na 100 tisíc obyvatel. Ta v roce 2022 zatěžovala nejvíce Itálii (32 720 t. č. na 100 tis. obyv.) a Rakousko (21 974 t. č. na 100 tis. obyv.), nejméně naopak Lotyšsko (41 na 100 tis. obyv.).

**Graf 18: Kyberkriminalita na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**



Zdroj: Eurostat

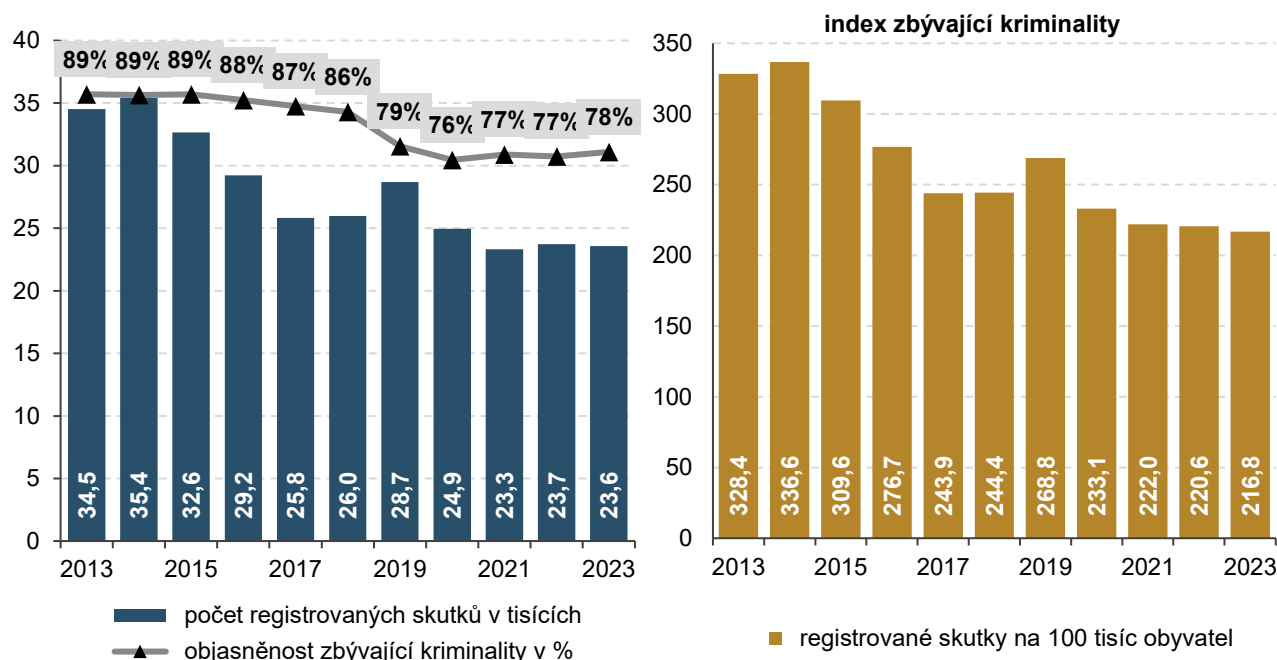
## 1.7. Zbývající kriminalita

Poslední zde zmíněnou skupinou skutků je **zbývající kriminalita**. Zahrnuje trestné činy, které nepatří do obecné kriminality, a ani do kriminality hospodářské či pod vojenské a protiústavní činy. Stejně jako u ostatní obecné kriminality se jedná pouze o souhrn trestných činů bez společných určujících znaků. Např. ohrožení pod vlivem návykové látky, zanedbání povinné výživy nebo šíření poplašné zprávy.

S ostatní obecnou kriminalitou má společné i to, že i když se to vzhledem k názvu nabízí, rozhodně není z hlediska četnosti páčání zanedbatelná. Na celkové kriminalitě se v roce 2023 v České republice podílela z 13 % (tedy nejvíce po majetkové a ostatní obecné kriminalitě) a zaregistrováno bylo 23 585 skutků. Meziročně se zbývající kriminalita snížila o 0,6 %, za posledních 5 let klesla o 17,8 %.

Trestnými činy v oblasti zbývající kriminality s nejvyšším meziročním nárůstem byly křivé obvinění a tlumočení, nepravdivý znalecký posudek (+168, +40,6 %), poškození cizích práv (+35, +8,5 %) nebo podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (+30, 107,1 %). Naopak největší meziroční pokles byl u dopravních nehod silniční nedbalostních (- 135, - 2,2 %). Právě tyto nehody byly v roce 2023 vůbec nejčastějším trestným činem z kategorie zbývající kriminality (6 020 skutků), těsně následované 6 004 případy zanedbání povinné výživy.

Graf 19: Zbývající kriminalita v ČR, 2013–2023



Zdroj: Policejní prezidium ČR

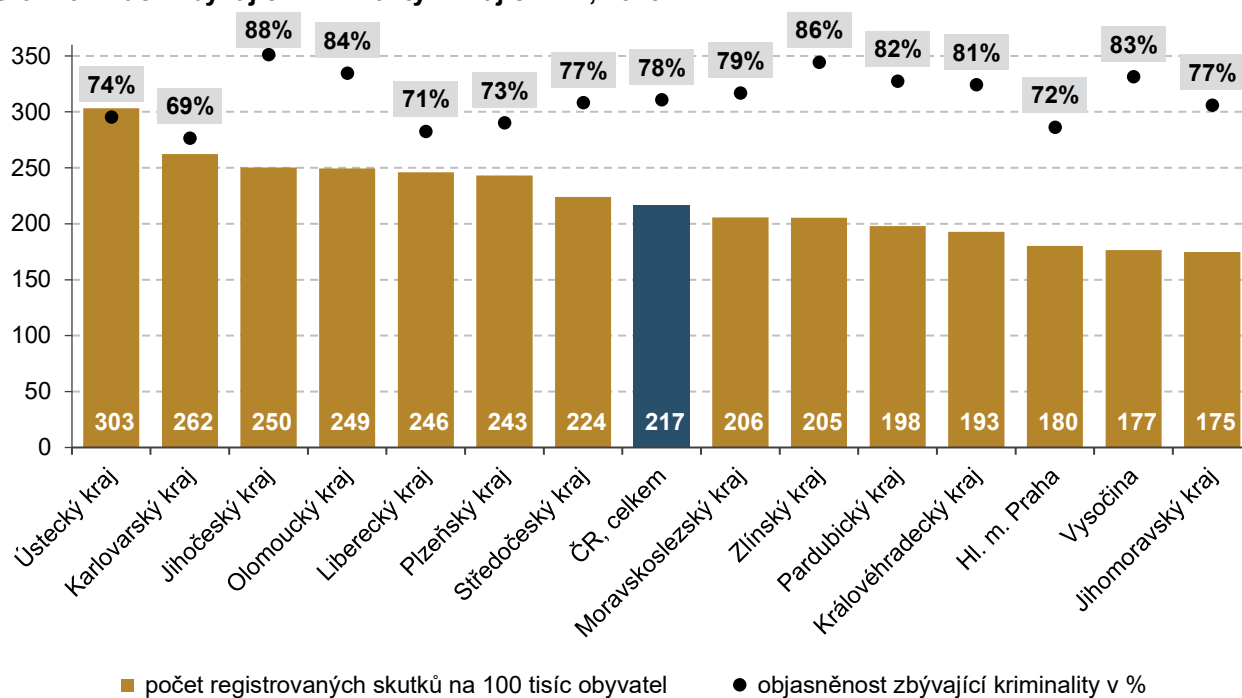
Téměř 90 % všech registrovaných trestných činů v této kategorii připadá na pouhé tři skutky, a to **ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství** (8 716 skutků), **dopravní nehody silniční nedbalostí** (6 020 skutků) a **zanedbání povinné výživy** (6 004 skutků). Do oblasti zbývající kriminality spadají i tzv. trestné činy z nenávisti (hate crimes), které výrazně negativně od roku 2022 ovlivňuje ruská agrese proti Ukrajině, kdy se Ukrajinští uprchlíci, často zejména v kyberprostoru, stávají oběťmi nenávistných útoků, a stejně tak představitelé vlády a médií za podporu bránící se Ukrajině. V menší míře se situace opakovala i po zahájení aktuálního palestinsko- izraelského konfliktu agresí hnutí Hamás na území Izraele. A v závěru roku 2023 zřetelně narostla předsudečná trestná činnost vůči studentům či pedagogům Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, ale rovněž obecněji vůči lidem s vysokoškolským vzděláním, v souvislosti s útokem ze dne 21. 12. 2023. Pro rok 2023 byl také charakteristický výrazný vzestup tzv. antisystémového hnutí.<sup>10</sup> Počet případů např. trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod vzrostl meziročně o 107 %, podněcování, schvalování, nepřekažení a neoznámení trestného činu o 110 % a hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob o 47 %.

V celém sledovaném období připadá nejvíce evidovaných trestných činů v oblasti zbývající kriminality na počet obyvatel na Ústecký kraj. V roce 2023 zde dosáhl index zbývající kriminality 303,3 trestných činů na 100 tis. obyvatel kraje, na druhém místě byl Karlovarský kraj (262,4 t. č. na 100 tis. oby.). Nejnižší index zbývající kriminality byl v roce 2023 zaznamenán v Jihomoravském kraji, zde bylo evidováno 174,7 trestných činů na 100 tisíc obyvatel.

<sup>10</sup> Nejvyšší státní zastupitelství ČR: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2024/06/Zpr%C3%A1va-o-%C4%8Dinnosti-SZ-za-rok-2023.pdf>



Graf 20: Index zbývající kriminality v krajích ČR, 2023



Zdroj: Policejní prezidium ČR

V absolutních číslech bylo v roce 2023 nejvíce trestných činů zbývající kriminality evidováno policií ve Středočeském kraji, a to 3 248 skutků. Následují Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj s přibližně 2,5 tisíci evidovaných trestných činů. Nejméně bylo trestných činů v této oblasti evidováno v Karlovarském kraji, a to 774 skutků.

Od roku 2015 do roku 2020 měla zbývající kriminalita klesající míru objasněnosti, v roce 2023 ale opět došlo k mírnému nárůstu o 0,9 procentního bodu na 77,8 %. Celkově jde o nejvíce objasněnou složku kriminality. Vliv na to má především skladba trestných činů, které jsou v ní zahrnuty, např. u jednoho z nejčastějších trestných činů v této skupině, zanedbání povinné výživy, není typicky o pachateli pochyb.

## 2. Oběti kriminality

Následující kapitola je zaměřena na osoby, které byly poškozeny trestnou činností. Údaje o obětech kriminality v této publikaci vycházejí z informací obsažených v policejních statistikách. Tyto údaje je však třeba interpretovat s velkou obezřetností vzhledem k tomu, jakým způsobem jsou evidovány.

- 1) Je namístě opět připomenout, že se jedná o oběti pouze **registrované kriminality**, tedy těch skutků, které byly ohlášeny a zaregistrovány Policií ČR, ale nejsou zde obsaženy údaje z oblasti tzv. latentní kriminality. Počet osob zasažených trestnou činností tak ve skutečnosti bude násobně vyšší, obzvláště u některých druhů kriminality<sup>11</sup>.
- 2) Policie ČR statisticky neeviduje oběti trestné činnosti ve smyslu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Eviduje **pouze objekty napadení**, tj. zpravidla ty objekty, vůči kterým bezprostředně směřuje trestná činnost. Objekty napadení však nelze plně zaměňovat s oběťmi trestné činnosti. Je-li objektem napadení osoba, je (zpravidla) vždy i obětí, ale každá oběť trestného činu nemusí být objektem napadení (např. pozůstalá osoba po oběti, které byla trestným činem způsobena smrt).

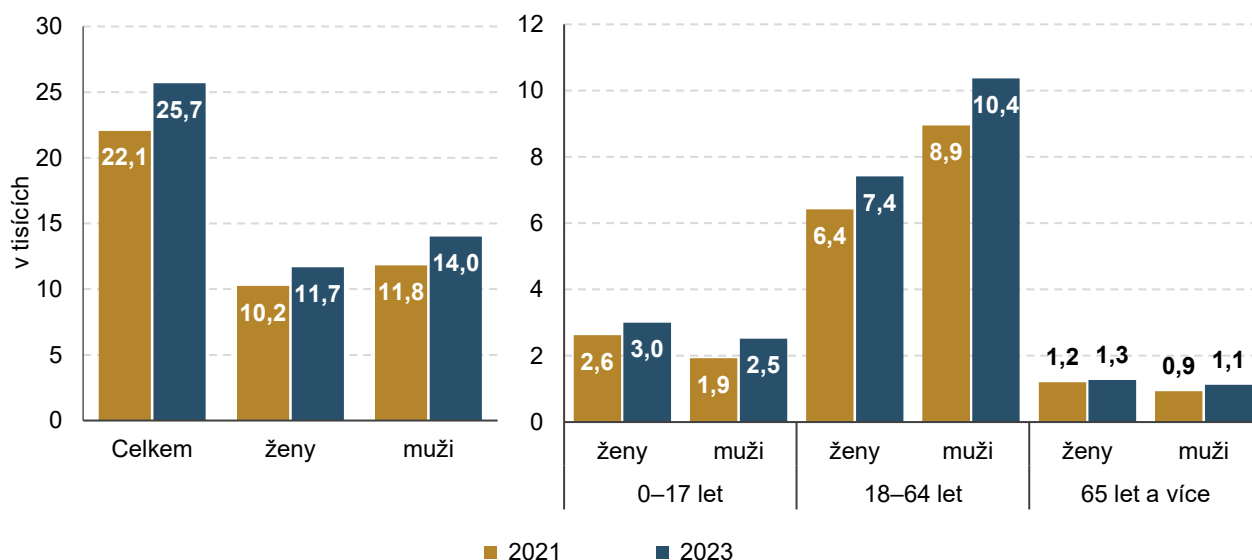
<sup>11</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci: <http://www.ok.cz/iksp/docs/20141106AM.pdf>

- 3) Osoby – jednotlivci, jako objekty napadení, jsou dostupné pouze u vybraných takticko-statistických klasifikací (trestných činů), především u trestných činů spadajících podle policejního vymezení do násilné a do mravnostní kriminality. Oběti (osoby) majetkové kriminality jsou zaznamenávány pouze u vybraných skutků, v drtivé většině je u majetkové kriminality jako objekt napadení evidován např. vykradený byt či dům, nikoliv osoba, která v něm bydlí. Proto, ačkoliv majetková kriminalita je zdaleka nejčastější, počet obětí – osob evidovaný ve statistikách je nepoměrně menší. Kromě osob – jednotlivců jsou jako objekty napadení dále evidovány např. objekt obecné kriminality, objekt hospodářské kriminality, soukromý objekt nebo veřejný zájem.
- 4) Mezi lety 2016 až 2018 probíhala rekonstrukce statistiky kriminality a došlo k nenávratnému poškození databáze objektů napadení (tzn. obětí). Údaje před rekonstrukcí systému do roku 2018 jsou nesrovnatelné a nezveřejňují se.

Z výše uvedených důvodů poskytují policejní data jen velmi omezené informace o skutečných počtech obětí kriminality mimo vybranou trestnou činnost (například násilnou či mravnostní kriminalitu) a v rámci těchto limitů je nutné tato čísla i interpretovat. Hovoříme-li tedy dále o počtu obětí, jde o **minimální počet policíí evidovaných obětí trestné činnosti**.

Ze statistických údajů vyplývá, že v roce 2023 bylo Policií ČR zaevidováno minimálně 25 680 obětí kriminality. V porovnání s předchozím rokem obětí přibýlo (+3 %, 660 osob). Mezi těmito oběťmi bylo 11 670 žen a 14 010 mužů. Největší podíl na celkovém počtu obětí kriminality zaujímali muži mezi 18 a 64 lety věku (40,4 %), stejně staré ženy potom tvořily podíl ve výši 28,8 %. Naopak, více žen než mužů mezi oběťmi bylo ve vymezené kategorii nezletilých do 18 let (2 997 dívek a 2 513 chlapců) a seniorů nad 65 let (1 265 žen vs. 1 129 mužů). Nezletilí jakožto celek tvořili 21,5 % všech registrovaných obětí kriminality (5 510 osob, 263,1 osob na 100 tis. nezletilých), což je mírný nárůst oproti předchozímu roku (21,4 % všech obětí v roce 2022). Seniori pak tvořili 9,3 % (2 394 osob, 107,0 osob na 100 tis. obyvatel seniorského věku).

**Graf 21: Počet obětí kriminality podle pohlaví a věku, 2021 a 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

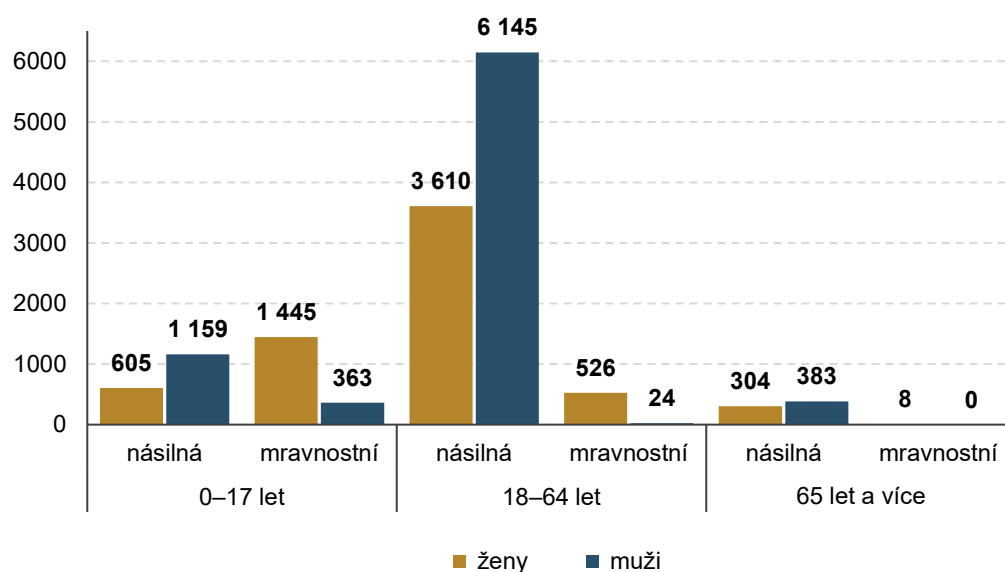
Stejně jako výše zmíněný index kriminality lze sestavit také tzv. **index viktimmnosti**<sup>12</sup>, udávající počet obětí trestného činu na určitý počet obyvatel nebo členů zkoumané sociální skupiny. Na 100 tisíc obyvatel Česka v roce 2023 připadalo 235,6 obětí kriminality, na 100 tisíc žen 210,0 ženských obětí a na 100 tisíc mužů 262,2 obětí. Celkem 263,1 obětí připadalo na 100 tisíc obyvatel do 18 let věku a 107,0 obětí na 100 tisíc seniorů ve věku 65 let a více. Nejvíce obětí na 100 tis. obyvatel bylo v Praze (502,3 osob), Ústeckém kraji (331,7 osob) a Moravskoslezském (271,8 osob), nejméně naopak v Pardubickém kraji (106,9 osob).

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů vymezuje speciální podskupinu obětí, které označuje za oběti zvláště zranitelné. Jedná se o osoby, u kterých je předpoklad snížené schopnosti uplatňovat a vymáhat svá práva a které jsou vystaveny zvýšenému riziku sekundární viktimizace<sup>13</sup>. Proto mají k dispozici rozšířená oprávnění. Do této kategorie se řadí např. děti, senioři, osoby psychicky či fyzicky hendikepované a oběti vybraných trestných činů, kde hrozí zvýšené riziko druhotné újmy (např. znásilnění).

Vzhledem k výše uvedenému omezení v evidenci obětí kriminality, se podrobněji zaměříme pouze na násilnou a mravnostní kriminalitu. V roce 2023 se stalo obětí násilné kriminality minimálně 12 206 osob, z toho 7 687 mužů a 4 519 žen. Konkrétněji, 50,3 % všech známých obětí násilné kriminality byli muži ve věku 18 až 64 let. Nejvyšší index viktimmnosti násilné kriminality byl v Ústeckém kraji (167,3 osob na 100 tis. obyv.), nejnižší naopak v Pardubickém kraji (65,0 osob na 100 tis. obyv.).

V případě mravnostní kriminality tvořily v roce 2023 více jak čtyři pětiny z celkového počtu (2 366 osob) všech známých obětí ženy (1 979 vs. 387 mužů). Např. v roce 2021 však ženy tvořily téměř 90 % všech obětí.

**Graf 22: Oběti násilné a mravnostní kriminality podle pohlaví a věku v roce 2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

<sup>12</sup> Obecně viktimmnost vyjadřuje stupeň pravděpodobného rizika, že se jednotlivec nebo určitá sociální skupina stane obětí daného trestného činu. Vyšší pravděpodobnost stát se obětí zločinu je např. u pracovníků určitých profesí, u seniorů, dětí a mladých lidí, žen, psychicky či fyzicky handicapovaných osob, cizinců, přistěhovalců, členů menšin a u lidí na okraji společnosti (Ministerstvo vnitra ČR: <https://www.mvcr.cz/soubor/maresova-obeti-pdf.aspx>).

<sup>13</sup> Sekundární viktimizace čili druhotná újma, je pojem, který se užívá v kriminologii. Za sekundární viktimizaci je označován důsledek reakce okolí na to, co se oběti přihodilo. Do těchto následků můžeme zařadit mimo jiné pocit bezprávi (způsobený např. nízkým trestem uloženým pachatelí), pocit nedůstojnosti (způsobený např. necitlivým výslechem) nebo pocit izolace. Sekundárně viktimizována může být oběť vlastní rodinou, blízkým okolím, či například i v rámci samotného trestního řízení, např. ze strany policejních orgánů.

Na rozdíl od ostatních druhů kriminality v případě mravnostních trestných činů nejsou mezi zjištěnými oběťmi nejvíce zastoupeny dospělé osoby, ale nezletilí do 18 let věku (76 % všech obětí). V podrobnějším rozdělení podle věku bylo 61 % všech obětí dívky do 18 let věku, 22 % ženy mezi 18 a 64 lety a 15 % chlapci do 18 let věku. Je však třeba mít stále na paměti vysokou míru nenahlášenosti mravnostních činů, viz str. 16. Nejvyšší index viktimnosti mravnostní kriminality byl v Ústeckém kraji (50,2 osob na 100 tis. obyv.), nejnižší ve Středočeském a Jihomoravském kraji (15,5 osob, respektive 15,7 osob na 100 tis. obyvatel).

### 3. Pachatelé kriminality

Dle trestně-právního vymezení může být jako pachatel trestné činnosti stíhána pouze fyzická osoba, která je psychicky přičetná a dosáhla minimálně 15 let věku. Zato kriminologické vymezení pachatele je obvykle širší než v trestním právu, zkoumá např. i osobnost pachatele a věnuje pozornost i osobám, které svým věkem (děti) nebo stavem vědomí (nepřičetnost) nemohou být trestně stíhány.

Od roku 2012 zná náš právní řád také delikttní způsobilost právnických osob. Zde je podmínkou, že určitá (fyzická) osoba jednala protiprávně v zájmu této právnické osoby nebo v rámci její činnosti. Zpravidla se jedná o člena vedení či člena statutárního orgánu.

V roce 2016 došlo v evidenčně-statistickém systému kriminality k poměrně rozsáhlé změně v zaznamenávání počtu stíhaných osob. Před rokem 2016 byla stíhaným osobám započítávána pouze nejzávažnější trestná činnost. To znamená, spáchala-li osoba v rámci jednoho čísla trestního spisu např. vraždu a zároveň krádež, byla započítávána pouze do stíhaných osob pro vraždu nikoliv pro krádež. Od roku 2016 je započítávána veškerá trestná činnost. Je proto třeba přistupovat k porovnávání dat v rámci časových řad s vědomím těchto změn

Na rozdíl od posledních let, které se vyznačovaly poklesem evidované kriminality, došlo v roce 2022 ke zvýšení počtu zahájených trestních řízení i počtu stíhaných osob, které pokračovalo i v roce 2023. Zaznamenaný nárůst tak koresponduje s nárůstem počtu registrovaných trestných činů. V roce 2023 bylo pro trestnou činnost v Česku stíháno a vyšetřováno 78 969 fyzických osob (724,4 osob na 100 tis. obyv.) a 378 právnických osob<sup>14</sup>. Jde o meziroční nárůst o 5 %, tj. o 3 809 osob. Od roku 2013 do roku 2023 se roční počet stíhaných a vyšetřovaných osob snížil o 33 %, tj. o 38 627 osob. Nejvíce osob v přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo stíháno a vyšetřováno v Ústeckém kraji (1 179,9 osob), s odstupem byl na druhém místě Karlovarský kraj (917,4 osob). Nejlepší situace byla naopak v Pardubickém kraji (546,4 osob na 100 tis. obyvatel).

Součet stíhaných osob podle jednotlivých krajů může být vyšší než údaj za ČR celkem. Stíhané osoby jsou započítávány podle místa spáchání sděleného skutku. Pokud osoba spáchala skutek ve třech různých krajích, bude započítávána mezi stíhané osoby ve všech třech krajích. V součtu celkem stíhaných osob bude ale započítávána pouze jednou.

Z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob tvořili muži mezi 18 a 64 lety 77,3 % a stejně staré ženy 15,2 %. Osoby do 18 let se na počtu pachatelů podílely 5,2 %. Počet mladistvých pachatelů, po mírném propadu v roce 2021, již druhým rokem stoupá (4 137 v roce 2023 vs. 3 204 v roce 2021). Z dlouhodobého hlediska se podíl mladistvých pachatelů na celkovém množství stíhaných osob však příliš nemění (průměrně 4,5 % v letech 2013–2023). Naopak podíl pachatelů z řad seniorů nad 65 let se ve stejném období zvýšil o jeden procentní bod ze 1,3 % na 2,3 % v roce 2023.

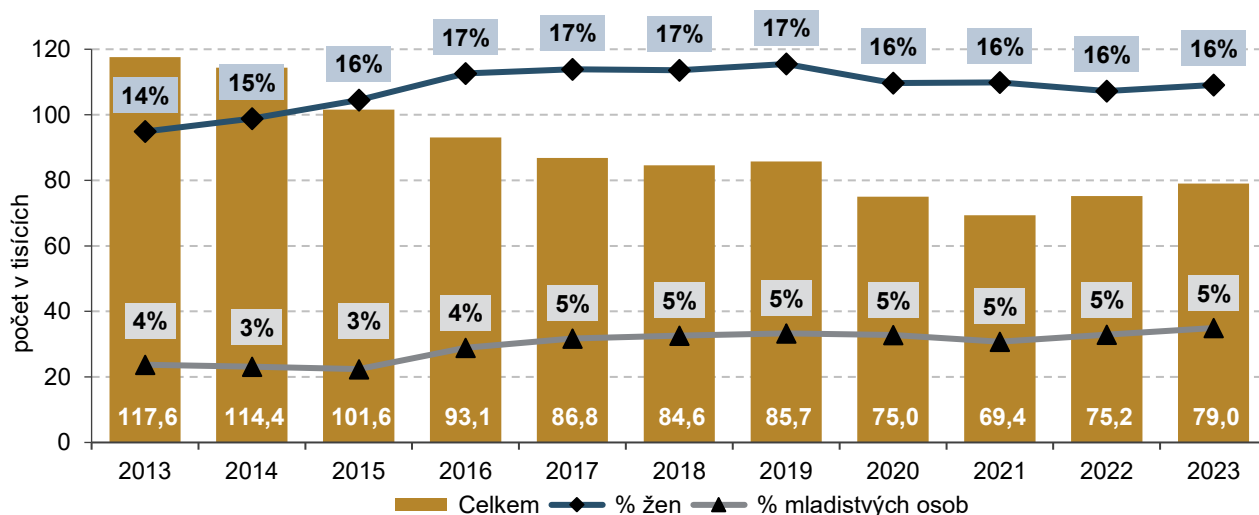
<sup>14</sup> Právnická osoba je právní pojem, který se vedle pojmu fyzická osoba, používá pro právní subjekty. Jde např. o obchodní společnost, družstvo, společenství vlastníků jednotek, nestátní neziskovou organizaci. Z podstaty věci, právnické osoby, coby pachatelé trestné činnosti, jsou v drtivé většině případů zodpovědné za hospodářskou kriminalitu.



Součet stíhaných osob podle jednotlivých věkových kategorií může být vyšší než údaj za osoby celkem. Pokud se stíhaná osoba ve sledovaném období přesunula do vyšší věkové kategorie, je započítána v obou kategoriích. V součtu celkem stíhaných osob bude ale započítána pouze jednou.

Všeobecně platí, že kriminalita je dominantně mužskou záležitostí, za posledních 10 let tvořily ženy v průměru 16 % všech stíhaných a vyšetřovaných osob. Tento podíl od počátku dekády mírně stoupl o 2,2 procentního bodu. Od roku 2013 do roku 2022 se roční počet stíhaných a vyšetřovaných pachatelek snížil z 16 738 na 12 927 osob, ale jejich podíl mezi všemi známými pachateli vzrostl z 14,2 % na 16,4 %. V ČR se tak projevil stejný trend ve vývoji ženské kriminality jako ve většině vyspělých zemí, tedy její relativní nárůst.<sup>15</sup>

**Graf 23: Počet stíhaných a vyšetřovaných osob v ČR, 2013–2023**



Zdroj: Policejní prezidium ČR

Pokud jde o **násilnou kriminalitu**, v roce 2023 bylo za trestné činy spadající do této kategorie celkem stíháno 9 903 osob (90,8 osob na 100 tis. obyv.). Za posledních 10 let se jejich počet snížil o 25 % (-3 226 osob). Za stejné období došlo k mírné proměně složení pachatelů, vzrostl podíl nezletilých do 18 let (ze 7 % na 12 %). Ženy se na násilné trestné činnosti, jako stíhané a vyšetřované osoby, podílely 9–10 %.

Souběžně s rostoucím počtem zjištěných případů **mravnostní kriminality**, roste pomalu i počet osob, které jsou kvůli jejímu páčání stíhány a vyšetřovány. V roce 2023 to bylo 1 839 osob (16,9 osob na 100 tis. obyv.), z toho v 65,9 % případů šlo o dospělé osoby do 65 let, 32,8 % byli mladiství a 2,0 % senioři od 65 let věku. V případě mladistvých osob jde o meziroční navýšení o 1,8 procentního bodu. Za poslední dekádu počet osob stíhaných za mravnostní trestné činy stoupl na 38 %. V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo nejvíce stíhaných a vyšetřovaných v Ústeckém kraji (34,3 osob), nejméně v Jihomoravském, Olomouckém a Středočeském kraji (do 12,5 osob). Podíl žen stíhaných pro mravnostní kriminalitu je o něco nižší než v případě násilné kriminality, nicméně pomalu roste, v roce 2023 tvořily ženy 8,4 % pachatelů mravnostní kriminality.

Dalším typem trestné činnosti je **majetková kriminalita**. Za tuto (nejčastější) trestnou činnost bylo v roce 2023 stíháno a vyšetřováno celkem 24 049 osob (220,6 osob na 100 tis. obyv.). Drtivá většina vyšetřovaných (93,3 %) jsou osoby mezi 18 a 64 lety. Podíl trestné činnosti žen na celkové majetkové kriminalitě se posledních 10 let pohyboval v rozmezí 13,2 % až 17,0 %. Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob kopíruje vývoj majetkové kriminality samotné, vyznačující se radikálním poklesem počtu případů po roce 2013. Nejvyšší přepočtenou hodnotu na 100 tisíc obyvatel má opět Ústecký kraj (394,7 osob na 100 tis. obyv.), nejnižší kraj Vysočina (136,7 osob na 100 tis. obyv.).

<sup>15</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci: <http://www.ok.cz/iksp/docs/338.pdf>

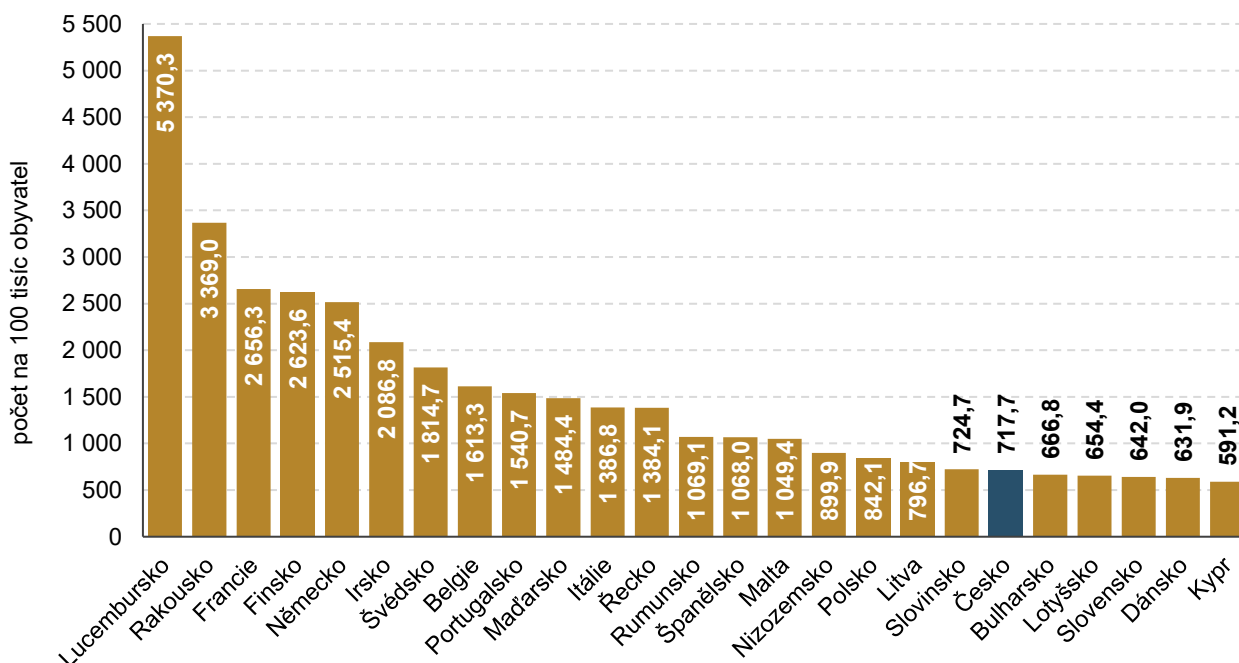
Pro spáchání trestného činu spadajícího do **ostatní obecné kriminality**, která zahrnuje např. výtržnictví nebo drogovou trestnou činnost, bylo v roce 2023 stíháno a vyšetřováno celkem 21 334 osob (195,7 osob na 100 tis. obyv.), z toho 14,6 % žen. Ústecký kraj měl s 326,6 osobami na 100 tis. obyvatel nejvyšší index v rámci republiky, následovaný byl sousedním Libereckým krajem (240,1 osob).

Dalším sledovaným typem trestné činnosti je **hospodářská kriminalita**. V roce 2023 bylo stíháno a vyšetřováno 6 175 osob (56,6 osob na 100 tis. obyv.), což je mírné navýšení proti předchozímu roku (5 786 osob). Drtivá většina z nich byli dospělí mezi 18 a 64 lety (97,3 %), podíl osob ve věku 65 let a meziročně mírně klesnul z 2,4 % na 1,9 %. Mírně poklesnul i podíl nezletilých osob na 1,0 %. Stíhané a vyšetřované ženy se na této trestné činnosti podílely v poměrně významném množství, a to od 26 % do 31 % v posledních deseti letech. Nejvyšší počet stíhaných a vyšetřovaných na obyvatele byl v roce 2023 v Praze (94,6 osob na 100 tis. obyv.), nejnižší naopak ve Středočeském kraji (38,7 osob na 100 tis. obyv.).

Podobný počet osob jako pro ostatní obecnou kriminalitu byl v roce 2023 stíhán a vyšetřován pro **zbývající kriminalitu** (20 767 osob, 190,5 osob na 100 tis. obyv.). Ze všech typů kriminality zde senioři nad 65 let věku tvořili nejvyšší podíl na celkovém počtu stíhaných a vyšetřovaných osob (4,1 %, 38,4 osob na 100 tis. obyv.). To může souviset mimo jiné s tím, že do zbývající kriminality spadají např. dopravní nehody silniční nedbalostí, které jsou vůbec nejčastějším trestným činem páchaným právě seniory. Nejvyšší přepočtený počet stíhaných a vyšetřovaných pro zbývající kriminalitu na obyvatele byl v roce 2023 opět v Ústeckém kraji (256,2 osob na 100 tis. obyv.), nejnižší naopak v Praze (153,4 osob na 100 tis. obyv.).

V unijním srovnání skončilo Česko s 717,7 stíhanými na 100 tis. obyvatel na 6. místě od konce. Nejvíce stíhaných osob v přepočtu na obyvatele bylo v roce 2022 v Lucembursku (5370,3 osob na 100 tis. obyvatel), nejméně naopak na Kypru (591,2 osob na 100 tis. obyvatel). Údaje v mezinárodním srovnání se odlišují od údajů za Česko uvedených v tabulce 1.5 z toho důvodu, že Eurostat pro výpočet indexu používá z důvodu lepší mezinárodní srovnatelnosti počet obyvatel k 1. 1. daného roku, zatímco v českých datech je použit vhodnější koncový stav obyvatel k 31. 12. daného roku.

**Graf 24: Počet osob stíhaných a vyšetřovaných policií na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**



Zdroj: Eurostat



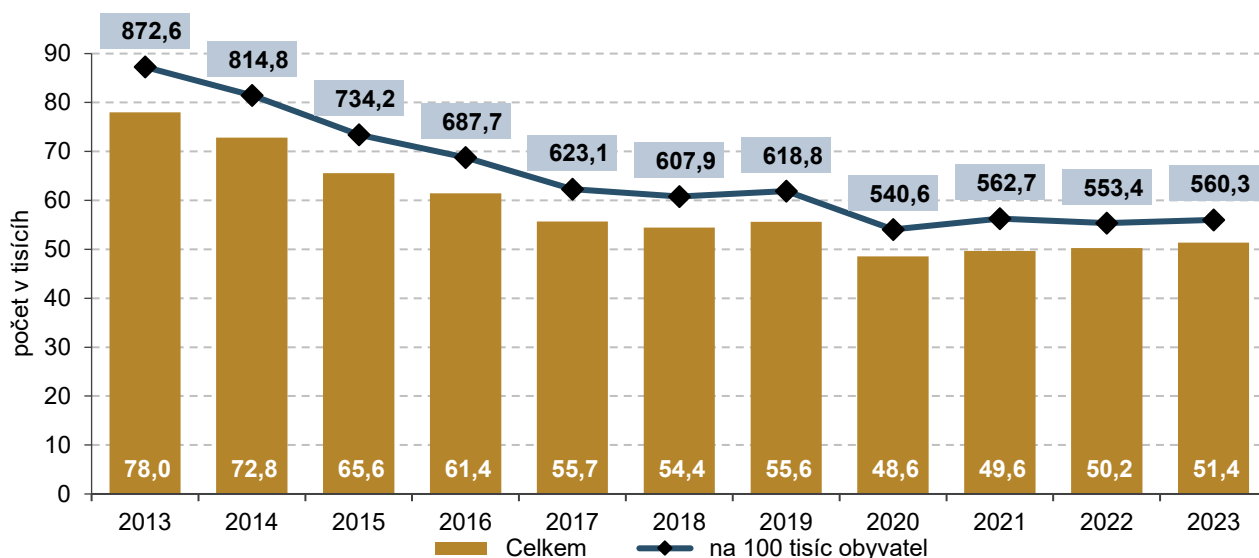
## 4. Odsouzené osoby

Na rozdíl od policejních statistik, které používají tzv. takticko-statistické dělení kriminality (TSK), **justiční statistiky** s tímto dělením obvykle nepracují. Namísto toho používají **dělení kriminální**, které vychází ze zvláštní části trestního zákoníku a nijak nedefinuje co je např. násilná nebo mravnostní kriminalita. Rozdělení odsouzených a dále pak vězněných osob dle takticko-statistického dělení je proto nestandardní a s jistými limity. Jedna kategorie TSK může zahrnovat více paragrafů trestního zákoníku, a naopak jeden paragraf může být statisticky rozčleněn na více kategorií TSK.

Rostoucí trend v registrované kriminalitě se odráží i ve vývoji počtu odsouzených osob, byť v tomto případě se hlavní efekt projeví až s určitým zpožděním. Nicméně i v uplynulém roce lze sledovat mírný nárůst, a to jak absolutně, tak i v přepočtu odsouzených na 100 000 obyvatel v trestně odpovědném věku<sup>16</sup>. Nejvíce osob bylo za sledované období odsouzeno v roce 2013 (77 967 osob). Již dříve zmíněná amnestie z tohoto roku však přinesla zlom. Jejím vyhlášením došlo, kromě propuštění vězňů, také k zastavení některých probíhajících trestních řízení, byla např. zastavena řada kauz hospodářské kriminality. Tím v důsledku došlo k poklesu počtu odsouzených osob. Každoroční pokles lze sledovat od roku 2014 až do mírného navýšení v roce 2019. V roce 2020 pak dosáhl počet odsouzených osob ve sledovaném období svého minima (48 556 osob), v roce 2023 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu o 2,3 % na 51 399 osob. Ženy v roce 2023 tvořily 16% podíl na celkovém počtu odsouzených.

Údaje o počtu odsouzených osob podle krajů nejsou vykazovány podle 14 územních samosprávných jednotek, ale podle tzv. soudních krajů, kterých je pouze 8<sup>17</sup>. Data jsou vykazována podle toho, který soud danou věc vyřídil, a tedy kterému spadá dle místní příslušnosti (řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán). Soudy pak spadají pod nadřízené krajské soudy a právě podle těchto soudů jsou počty odsouzených vykazovány do jednotlivých krajů.

**Graf 25: Počet odsouzených osob v ČR, 2013–2023**



Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

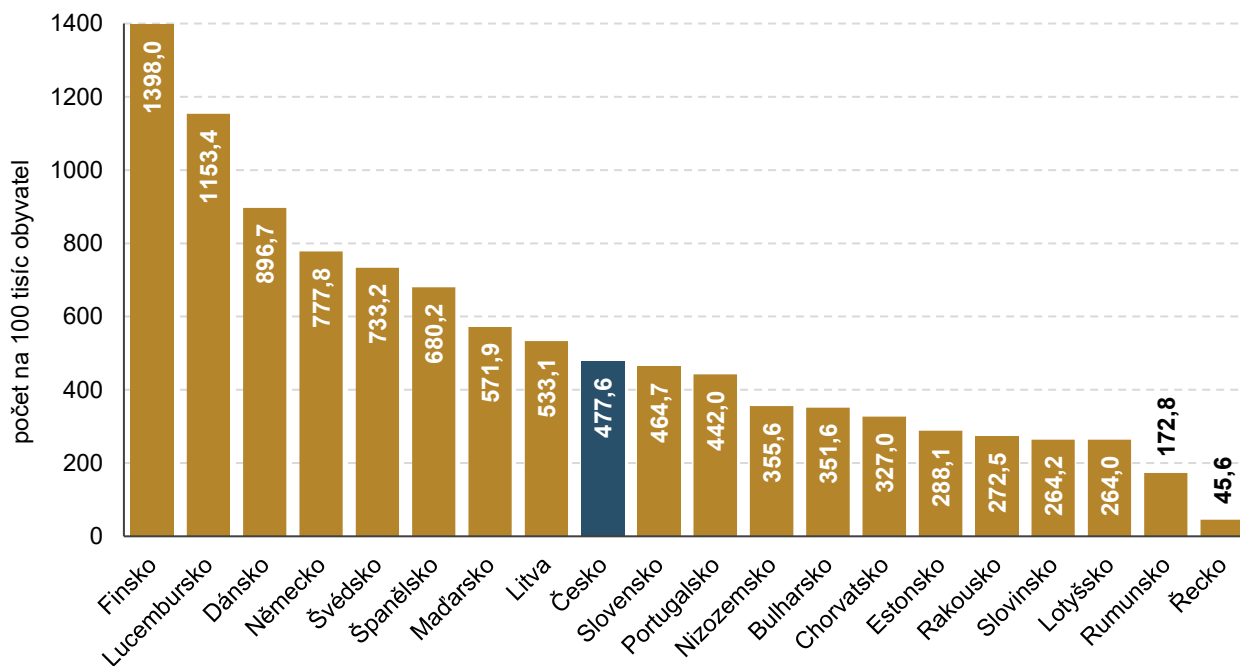
<sup>16</sup> Mezi odsouzené osoby jsou řazeny pouze jednotlivci starší 15 let. Děti do 15 let jsou souzeny dle zákona o soudnictví ve věcech mládeže a nelze je považovat za běžné odsouzené osoby.

<sup>17</sup> Hl. m. Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Západočeský kraj, Severočeský kraj, Východočeský kraj, Jihomoravský kraj, Severomoravský kraj

Nejvíce osob bylo v roce 2023 odsouzeno v Severomoravském kraji (9 377) a dále v Severočeském kraji (8 285), nejméně naopak v Jihočeském (3 439 osob).

Za spáchání trestného činu spadajícího do oblasti násilné kriminality, bylo v roce 2023 odsouzeno 6 790 osob. Jako stoupá počet registrovaných případů mravnostní kriminality, tak roste i počet osob, které za ni byly odsouzeny. V roce 2023 to bylo 849 osob, o 41 % více než v roce 2013. Majetková trestná činnost vedla k rozsudku pro celkem 15 411 osob, o 48 % méně než v roce 2013. Počet odsouzených za hospodářskou kriminalitu se v čase tak výrazně neměnil, 2 782 osob v roce 2023 bylo jen o 404 odsouzených méně, než bylo maximum v roce 2013 (3 186 osob). Zbývající a ostatní obecná kriminalita je vykázána dohromady a v roce 2023 bylo za tuto trestnou činnost odsouzeno celkem 31 535 osob.

**Graf 26: Počet odsouzených osob 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**



Zdroj: Eurostat

V rámci Evropské unie skončilo Česko s 477,6 odsouzenými na 100 tis. obyvatel přibližně uprostřed. Nejvíce odsouzených osob v přepočtu na obyvatele bylo v roce 2022 ve Finsku (1 398 osob na 100 tis. obyvatel), nejméně naopak v Řecku (45,6 osob na 100 tis. obyvatel). Údaje v mezinárodním srovnání se odlišují od údajů za Česko uvedených v tabulce 1.5 z toho důvodu, že Eurostat pro výpočet indexu používá z důvodu lepší mezinárodní srovnatelnosti počet obyvatel k 1. 1. daného roku, zatímco v českých datech je použit vhodnější koncový stav obyvatel k 31. 12. daného roku. Navíc je v mezinárodním srovnání (opět kvůli mezinárodní srovnatelnosti) počítáno se všemi obyvateli, v datech za Česko pouze s trestně odpovědnými staršími 15 let.

## 5. Vězněné osoby

Jedním ze základních ukazatelů trestní a sankční politiky je počet vězněných osob a jejich přepočet na 100 tisíc obyvatel. Česká republika se dlouhodobě v rámci evropského srovnání pohybuje na předních místech ve velikosti vězeňské populace. České věznice však z hlediska počtu vězněných osob prošly za posledních 30 let turbulentním vývojem. Po rozsáhlé amnestii z roku 1990, kdy meziročně poklesl počet vězněných osob v Česku o téměř dvě třetiny, počet vězněných osob každoročně rostl až do roku 1999, kdy bylo ve věznicích historicky rekordních 23 tisíc osob. Zlom přišel v roce 2013, kdy v lednu prezident vyhlásil amnestii<sup>18</sup>, na jejímž

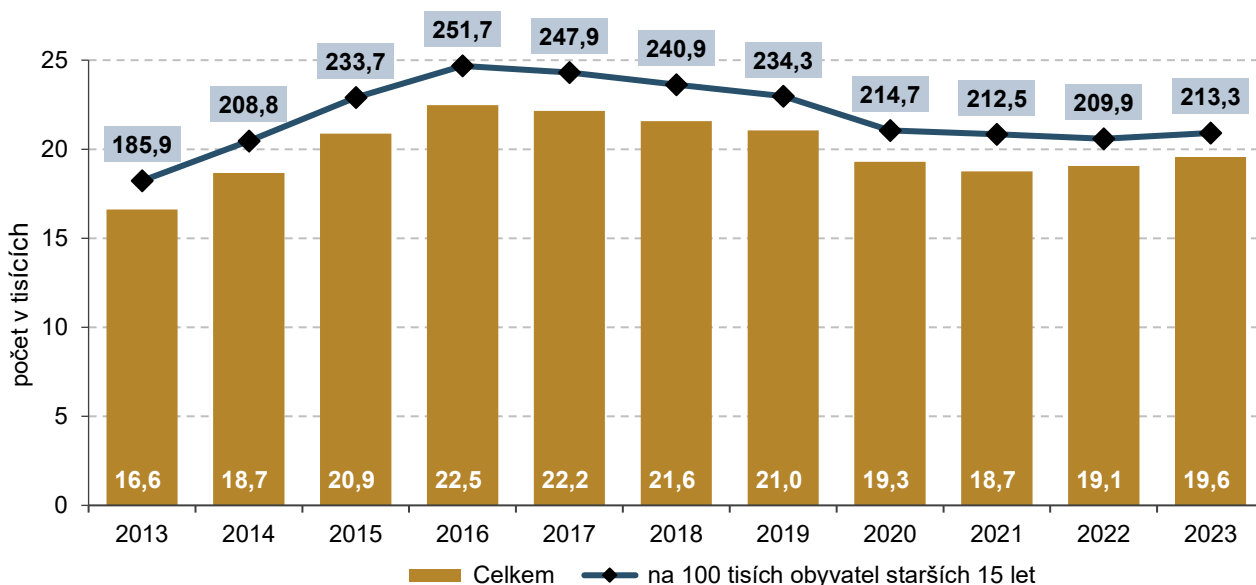
<sup>18</sup> Rozhodnutí č. 1/2013 Sb., prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013:

základě bylo v průběhu roku z věznic propuštěno celkem 6 471 osob a tím došlo k prudkému poklesu počtu vězňů. Od počátku roku 2014 však začal počet vězňů opět růst a vrcholu dosáhl v roce 2016 (22 481 vězňů), tedy téměř tolik co před amnestií. Od tohoto roku počet vězňů každoročně mírně klesal až na 18 748 osob v roce 2021. Ve stejném roce také poprvé od roku 2015 (kdy ještě dozníval efekt amnestie) klesla průměrná naplněnost kapacity českých věznic pod 100 %. V roce 2022 však opět došlo k meziročnímu nárůstu, který pokračoval i v roce 2023, kdy bylo vězněno 19 569 osob. Nicméně naplněnost kapacit zůstala na 97 %.

Vězeňská populace (vězněné osoby) se skládá z osob obviněných (ve výkonu vazby), odsouzených osob (ve výkonu trestu odnětí svobody) a chovanců v detenčních ústavech. V roce 2023 bylo z výše zmíněných 19 569 vězňů 1 566 obviněných, 17 889 odsouzených a 114 chovanců. Obvinění ve vazbě tak tvořili 8,0 % celkové vězeňské populace a tento podíl je někdy vnímán jako ukazatel efektivnosti trestního a soudního systému.

Ústavy pro výkon zabezpečovací detence jsou, stejně jako věznice nebo vazební věznice, organizačními jednotkami Vězeňské služby. Účelem zabezpečovací detence je především ochrana společnosti spočívající v izolaci zvláště nebezpečných pachatelů zločinů a činů jinak trestných, a to za současného terapeutického a výchovného působení na tyto osoby.<sup>19</sup>

**Graf 27: Počet vězňů v ČR, 2013–2023**

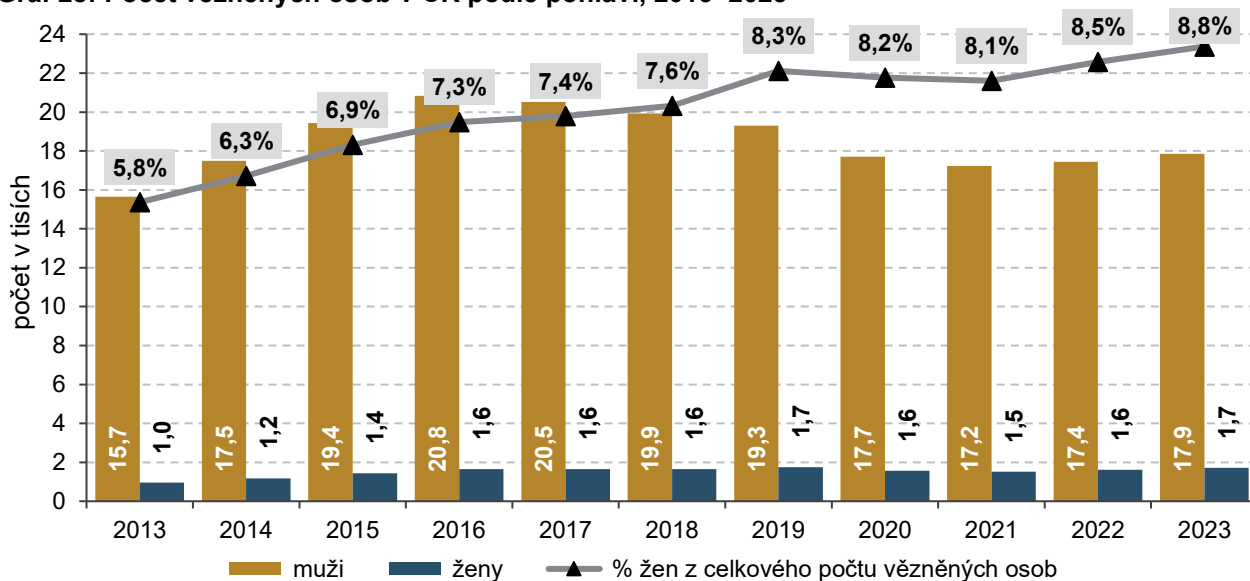


Zdroj: Generální ředitelství vězeňské služby ČR

Česko rovněž patří k zemím, kde je za mřížemi ve srovnání s dalšími státy poměrně vysoký podíl žen. Ačkoliv v absolutních číslech mezi vězněnými osobami v Česku výrazně převažují muži, růst početního stavu vězeňkyň je výrazně strmější. Po amnestii v roce 2013 ve věznicích zůstalo pouze 957 vězeňkyň. V roce 2023 jich bylo již 1 715. To je nárůst o téměř 80 %. Počet mužských vězňů se za stejné období navýšil pouze o 14 % (na 17 854 osob v roce 2023). Za posledních 5 let dokonce počet mužských vězňů poklesl o 10 %, zatímco ženských vzrostl o 4 %. Mírně se tak navýšil podíl žen na vězeňské populaci, v roce 2023 tvořily 8,8 % všech vězňů, zatímco v roce 2013 jen 5,8 %.

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=25446>

<sup>19</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci: <http://www.ok.cz/iksp/docs/425.pdf>

**Graf 28: Počet vězňů v ČR podle pohlaví, 2013–2023**

Zdroj: Generální ředitelství vězeňské služby ČR

Vzhledem k demografickému vývoji populace lze podle očekávání sledovat také postupné navyšování počtu vězňů v seniorském věku. Zatímco v roce 2013 tvořily osoby nad 65 let pouze 0,8 % (129 osob) vězeňské populace, v roce 2023 to byla již 2 % (391 osob).

Podle místa trvalého bydliště vězňů nejvíce české věznice v roce 2023 zaplňovali obyvatelé Ústeckého kraje (3 083 osob), Moravskoslezského kraje (3 030 osob) a z Prahy (2 006 osob). Nejméně naopak za mřížemi sedělo obyvatel Vysočiny (407 osob).

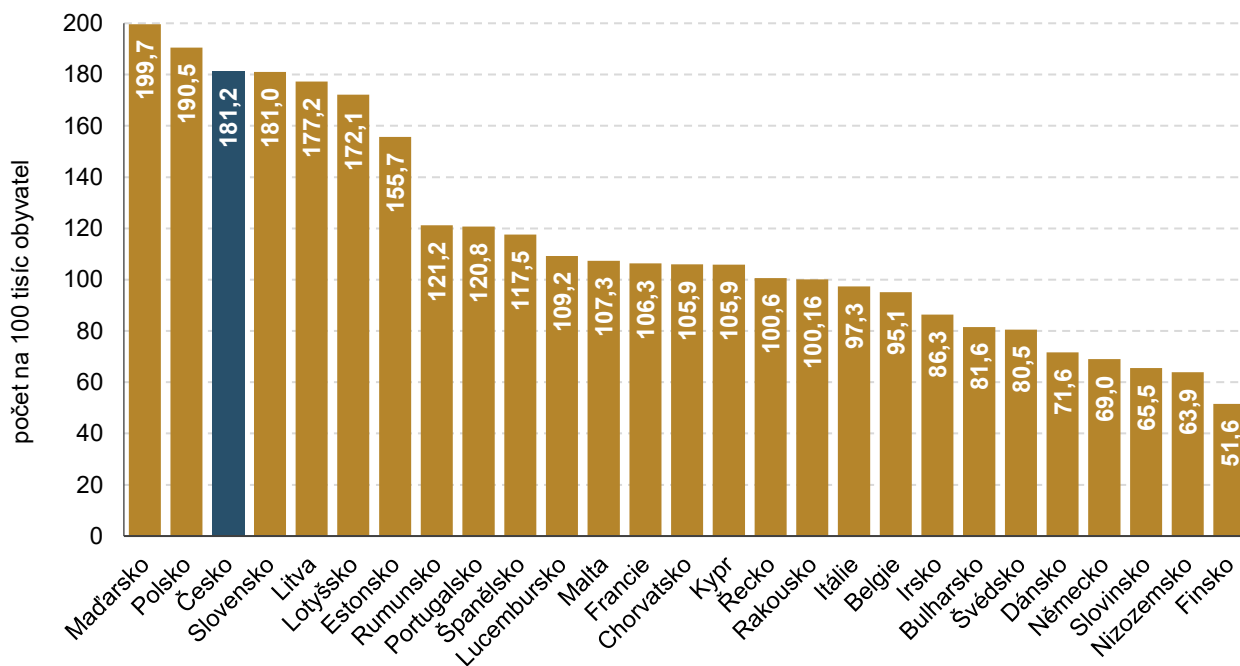
V roce 2023 u nás bylo výše zmíněných 19 569 vězňů, což je v přepočtu na 100 tisíc obyvatel 179,5 vězňů (213,3 na 100 tisíc obyvatel v trestně odpovědném věku). Tento tzv. index vězeňské populace dlouhodobě klesá, nicméně i tak je v porovnání s ostatními evropskými státy velmi vysoký. Poslední mezinárodní srovnání je dostupné za rok 2022, kdy hodnota (181,2 na 100 tis. obyv.) řadila Česko na třetí nejvyšší příčku v rámci zemí EU, což je pohoršení si o dvě příčky oproti předchozímu roku. Před námi již bylo pouze Maďarsko (199,7 vězňů na 100 tis. obyv.) a Polsko (190,5 vězňů na 100 tis. obyv.). V letech 2017 až 2019 se Česko nacházelo dokonce na druhé nejvyšší příčce hned za Litvou. Údaje v mezinárodním srovnání se odlišují od údajů za Česko uvedených v tabulce 1.5 z toho důvodu, že Eurostat pro výpočet indexu používá z důvodu lepší mezinárodní srovnatelnosti počet obyvatel k 1. 1. daného roku, zatímco v českých datech je použit vhodnější koncový stav obyvatel k 31. 12. daného roku. Navíc je v mezinárodním srovnání (opět kvůli mezinárodní srovnatelnosti) počítáno se všemi obyvateli, v datech za Česko pouze s trestně odpovědnými staršími 15 let.

Na pokles počtu vězňů může mít vliv i nárůst využívání podmíněného propuštění od roku 2019, přesto právě stále nízký počet alternativních trestů v porovnání se zahraničím je jednou z příčin vysokého počtu vězňů a přeplněných věznic.<sup>20</sup>

<sup>20</sup> Institut pro kriminologii a sociální prevenci:  
[http://www.ok.cz/iksp/docs/470\\_Analyza\\_trendu\\_kriminality\\_v\\_Ceske\\_republice\\_v\\_roce\\_2020.pdf](http://www.ok.cz/iksp/docs/470_Analyza_trendu_kriminality_v_Ceske_republice_v_roce_2020.pdf)



**Graf 29: Počet vězňených osob na 100 tisíc obyvatel v zemích EU, 2022**



Zdroj: Eurostat